CHARLES DICKENS

GİZEMLİ ÖYKÜLER

Çeviren:
Saadet Akıncı

Cumhuriyet

DÜNYA KLASİKLERİ DİZİSİ: 136

GİZEMLİ ÖYKÜLER

Bu kitap Cumhuriyet Dünya Klasikleri Dizisi için
özel olarak çevrilmiştir.

Yayma hazırlayan : Egemen Berköz
Dizgi: Yeni Gün Haber Ajansı Basın ve Yayıncılık A.Ş.
Baskı: Çağdaş Matbaacılık Yayıncılık Ltd. Şti.
Ocak 2001

C H A R L E S D I C K E N S

G İ Z E M L İ Ö Y K Ü L E R

îngilizceden çeviren:
Saadet Akıncı

Hümanizma ruhunu anlama ve duymada ilk aşama, insan varlığının en somut anlatımı olan sanat yapıtlarının benimsenmesidir. Sanat dallan içinde edebiyat, bu anlatımın düşünce öğeleri en zengin olanıdır. Bunun içindir ki bir ulusun, diğer ulusların edebiyatlarını kendi dilinde, daha doğrusu kendi düşüncesinde yinelemesi; zekâ ve anlama gücünü o yapıtlar oranında artırması, canlandırması ve yeniden yaratması demektir. İşte çeviri etkinliğini, biz, bu bakımdan önemli ve uygarlık davamız için etkili saymaktayız. Zekâsının her yüzünü bu türlü yapıtların her türlüsüne döndürebilmiş uluslarda düşüncenin en silinmez aracı olan yazı ve onun mimarisi demek olan edebiyatın, bütün kitlenin ruhuna kadar işleyen ve sinen bir etkisi vardır. Bu etkinin birey ve toplum üzerinde aynı olması, zamanda ve mekânda bütün sınırları delip aşacak bir sağlamlık ve yaygınlığı gösterir. Hangi ulusun kitaplığı bu yönde zenginse o ulus, uygarlık dünyasında daha yüksek bir düşünce düzeyinde demektir. Bu bakımdan çeviri etkinliğini sistemli ve dikkatli bir biçimde yönetmek, onun genişlemesine, ilerlemesine hizmet etmektir. Bu yolda bilgi ve emeklerini esirgemeyen Türk aydınlarına şükran duyuyorum. Onların çabalarıyla beş yıl içinde, hiç değilse, devlet eliyle yüz ciltlik, özel girişimlerin çabası ve yine devletin yardımıyla, onun dört beş katı büyük olmak üzere zengin bir çeviri kitaplığımız olacaktır. Özellikle Türk dilinin bu emeklerden elde edeceği büyük yaran düşünüp de şimdiden çeviri etkinliğine yakın ilgi ve sevgi duymamak, hiçbir Türk okurunun elinde değildir. 23 Haziran 1941.

Milli Eğitim Bakanı
Hasan Âli Yücel

SUNUŞ

Cumhuriyet'le başlayan Türk Aydınlanma Devrimi'nde, dünya klasiklerinin Hasan Âli Yücel öncülüğünde dilimize çevrilmesinin, kuşkusuz önemli payı vardır.

Cumhuriyet gazetesi olarak, Cumhuriyetimizin 75. yılında, bu etkinliği yineleyerek, Türk okuruna bir "Aydınlanma Kitaplığı" kazandırmak istedik.

Bu çerçevede, 1940'lı yıllardan başlayarak Milli Eğitim Bakanlığı'nca yayınlanan dünya klasiklerini okurlarımıza sunmaya başladık.

Büyük ilgi gören bu etkinliği Milli Eğitim Bakanlığı'nca yayınlanmamış -ancak Aydınlanma Devrimi yarıda kalmasaydı yayınlanacağına kesinlikle inandığımız- dünya klasiklerini de katarak sürdürüyoruz.

Cumhuriyet

DICKENS ÜZERİNE BİRKAÇ SÖZ

Charles Dickens 1812 yılında Portsmouth yakınlarında orta halli bir ailenin ikinci çocuğu olarak dünyaya geldi. Baba John Dickens donanmada muhasebeci olarak çalışıyor ve sayısı gittikçe artan çocuklarına (toplam 8 çocuk) bakmakta zorlanıyordu. 1824 yılında, Charles 12 yaşındayken, artan borçlarını ödeyemez duruma düşen babası da Marshalsea Hapishanesi'ndeydi. Geçinecek paralan olmadığından, annesi ve kardeşleri babalarının yanında hapishanede yaşarken, Charles da bir ayakkabı boyası fabrikasında çalışmaya başlamıştı. Görevi boya şişelerine etiket yapıştırmaktı ve fabrika lojmanlarında bir çatı katı odasında kalıyordu.

Hapisten çıkan baba Dickens Charles'ı okula gönderebilmek için ödünç para bulunca işini bırakan Charles gittiği okulda da pek mutlu olamadı. Eğiticiler fazla sert, eğitim kalitesi düşüktü. On beş yaşında yeniden iş yaşamına dönmek zorunda kalan Charles önce bir hukuk bürosunda iş buldu, sonra serbest adliye muhabiri olarak dört yıl boyunca miras davalarıyla ilgili yazılar yazdı, daha sonra da bir süre Parlamento muhabiri olarak çalıştı. Yazarlık

yaşamına, Londra'dâki yaşam üzerine'denemeler yazarak başladı. "Boz" takma adıyla dergilerde yayınlanan bu denemeleri muhabir olarak çalıştığı dönemlerde edindiği deneyimden yararlanarak yazıyordu. 1836-37 yıllarında yazdığı *"PickwickPapers " (Pickwick'in Serüvenleri)* adlı çizgi roman dizisi, daha yirmili yaşlarında yazar olarak ün kazanmasını sağladı ve yazarlığı meslek seçmesine yardımcı oldu.

1837'deyazdığı *"OliverTwist"*ve 1865'detamamladığı *"Our Mutual Friend" (Ortak Dostumuz)* yazarlıktan aldığı zevki maddi olanaklarla da destekleyince çeşitli dergilerde editörlük yapmaya yöneldi ve bunlardan birinde kısa öyküleri yayınlanmaya başladı.

1836 yılında Catherine Hogarth ile evlendi ve 9 çocuğu oldu. 1858 yılında ondan ayrılmasına neden olan Ellen Ternan adındaki tiyatro oyuncusuyla ilişkisini ölünceye kadar sürdürdü.

1856 yılında Rochester, Kent'de aldığı çiftlik evinin keyfini çıkaramadan, 1870 yılında fazla çalışmanm neden olduğu bir kalp krizi sonucu öldü.

Halkm kitaplarından yararlanabilmesi için düzenlediği halka açık okuma gezilerinde (o dönemde okuma yazma oranı çok düşük olduğu için halk topluluklarına çeşitli yerlerde kendi kitaplarını yüksek sesle okuyordu) çok yoruluyor ve yaşadığı stres kalbini fazlasıyla yoruyordu. 56 yaşında ölmesiyle dolu dolu yaşanmış bir hayat Westminister Abbey'de Şairler Köşesi'ndeki mezarda noktalanmış oldu.

Yukarda anılanların dışında; *"The Old Curiosity*

Shop" (AntikacıDükkânı), "DavidCopperfield", "Hard Times" (Zor Yıllar), "BleakHouse" (KasvetliEv), "Little Dorrit" (Küçük Dorrit), "A Tale of Two Cities " (tki Kentin Öyküsü), "Great Expectations " (Büyük Umutlar) adlı romanları önemlidir.

GİZEMLİ ÖYKÜLER

ASILMIŞ ADAMIN GELİNİ

Ev, kakmalı ve oymalı panellerin süslediği modası geçmiş dekorasyonu, hâlâ yepyeni görünümlü merdivenleri ve oymalı maun parmaklıkları olan üst balkonuyla gerçekten tarihi bir değer taşımaktaydı. Gece olduğu zaman gizemli ışık oyunlarının oymalı tahta paneller üzerinde oluşturduğu gölgecikler bir zamanlar bu ağaçlara can veren su birikintilerinin üzerindeki dalgacıklara geçmişten geleceğe yansıması gibiydi.

Bay Goodchild (Gudçayld) ve Bay idle (Aydıl) evin önünde arabadan inip, tarihi güzelliği kasvetli bir havayla birleşen evin holüne girince koyu renkli giysileriyle birbirinin tıpatıp aynı, yarım düzine sessiz, yaşlı adam tarafından karşılandılar. Ev sahibi ve kahyası konuklan oturma odasına alırken altı yaşlı adam ayak altında dolaşmamaya özen göstererek sessizce sağa sola kaçışıp evin kasvetli karanlığında yok oldular. Parlak gün ışığının doldurduğu otunna odasına girdikleri ve kapı arkalanndan kapandığı zaman, Goodchild arkadaşına "Sence o yaşlı adamlar kimdi ?" diye sordu. Fakat daha sonraki giriş çıkışlannda o yaşlı adamlara bir daha Taslamadılar.

İki arkadaş evde bir gece geçirmişler, odalanna girip

çıkmışlar, koridorlardan geçmişler, kapı aralarından bakmışlar, fakat yaşlı adamların varlığını gösteren en ufak bir ize raslamamışlardı. Dahası, ev sahipleri de bu adamlarla ilgili hiçbir şey söylememiş, varlıklarının veya yokluklarının duyumsandığıyla ilgili hiçbir konuşma olmamıştı.

Ertesi gün garip olaylar sürmüş, kaldıkları odanın kapısı her çeyrek saatte bir bazen ürkekçe, bazen sertçe, bazen az, bazen sonuna kadar açılıp kapanmış; fakat hiç kimse ne kendilerine bir şey söylemiş, ne de özür dilemişti. Kapı açıldığında Goodchild ve idle konuşmakta, okumakta, yemekte veya uyumakta oluyorlar, kapı beklenmedik bir biçimde açılıyor, kafalarını kaldırdıklarında kimseyi göremiyor fakat kapının kapandığına tanık oluyorlardı. Günün sonunda bu olay en az ellinci kez yinelendiğinde Goodchild arkadaşına dönerek alaycı bir sesle: "O altı yaşlı adamla ilgili garip bir durum var galiba," dedi.

Yine gece olmuş, 24 saattir yazmakta oldukları yazıların birkaç sayfası tamamlanmış, (şu anda okumakta olduğunuz öykü o notlardan çıkartılmıştır) her ikisi de yazmayı bırakmış ve gözlüklerini aralarındaki masanın üzerine koymuşlardı. Ev sessiz ve sakindi. Thomas idle yattığı yerde sigarasını içmekte ve havada oluşan duman halkalarını izlemekteydi.

Koltuğunda oturmuş, ellerini başının arkasına kenetleyip bacak bacak üstüne atmış, düşünceli bir sessizlikle oturan Francis Goodchild'm başının üzerinde de benzeri duman halkaları ışık aylaları görüntüsü vermekteydi.

Altı yaşlı adamın ana konuyu oluşturduğu minik konuşmalar ve düşünce yürütmeler bu sessizliği zaman zaman bozmaktaydı. Her ikisi de düşüncelere dalmış, uykuy-

la uyanıklık arasında gidip gelirken Goodchild ani bir davranışla saatine baktı ve onu kurmaya başladı, idle: "Saat kaç ?" diye sordu. "Bir" dedi, Goodchild.

Sanki bir buyruk almış ve derhal yerine getirilmesi gerekiyormuş gibi (ki o mükemmel otelde tüm istedikleri buyruk kabul edilip derhal yerine getiriliyordu) kapı açılmış ve akı yaşlı adamdan biri kapıda belirmişti. İçeri girmeyip kapıyı tutuyor ve bekliyordu. "Tom, altı adamdan biri., en sonunda!" diyen Goodchild şaşkınlığını fısıldayarak bastırmaya çalışmıştı. "Buyrun" diye seslendi adama.

"Bir isteğiniz mi var, efendim?" dedi, yaşlı adam.

"Kimseyi^çağırmadık."

"Çan çaldı efendim." Yaşlı adamın sesinde, kutsal kilise çanından söz eder gibi bir vurgu vardı.

"Sanırım dün sizi görme onuruna erişmiştim," dedi Goodchild.

"Pek emin değilim efendim." Yaşlı adamın sesinde hiçbir duygu izi yoktu..

"Galiba sen beni gördün, değil mi? "

"Gördüm mü ? Evet sizi gördüm. Fakat ben, beni hiç görmeyen başkalarını da *görürüm."*

Soğukkanlı, ağırbaşlı ve solgun yüzlü yaşlı adamın ölçülü konuşması son derece yavaş ve özenle seçilmiş sözcüklerden oluşuyordu. Gözkapaklan kafatasına çivilenmişcesine kımıltısızdı, gözleri kır saçlarının arasından dışarı fırlamış devinimsiz iki ateş topu gibi bakıyordu.

Hava birdenbire soğumuş gibi geldi Goodchild'a ve titredi.

"Ruhlar beni yokladı galiba" dedi.

"Hayır efendim, görünürde kimse yok" dedi garip yaşlı adam.

Goodchild arkadaşına baktı, ama idle hâlâ yattığı yerden duman halkalarını izliyordu.

"Ne demek istiyorsunuz? " dedi Goodchild.

"Sizi temin ederim ki ruhlar sizi yoklamadı." dedi yaşlı adam.

Artık içeri girmiş, kapıyı kapatmış ve oturmuştu. Başka insanların yaptığı gibi eğilerek oturmamış, suya dalarcasına dimdik koltuğa gömülmüştü.

"Arkadaşım, idle " diyerek Goodchild konuşmaya bir üçüncü kişiyi katmaya çalıştı.

"Bay idle'm hizmetindeyim," dedi yaşlı adam ona bakmadan.

"Epeydir bu evde oturuyor olmalısınız," dedi Goodchild.

"Evet efendim."

"Acaba beni ve arkadaşımı bu sabah merakımızı çeken bir konuda aydınlatır mısınız? Evin yakınındaki şatoda suçluları asarlarmış galiba."

"Doğrudur efendim," diye yanıtladı yaşlı adam.

"Ölülerin yüzlerinin hep aynı yöne dönük olduğu doğru mu?"

"Yüzünüz kale duvarlarına dönüktür. Boynunuza ilmeği geçirdiklerinde kale duvarlarındaki taşlar büyük bir hızla genişleyip daralırlar. Beyniniz ve yüreğiniz de aynı biçimde genişler ve daralır. Sonra bir alev sarar çevrenizi, yer sallanır, şato paramparça olur ve havaya dağılır. Artık siz dipsiz bir kuyudan aşağıya hızla düşmektesinizdir," diye anlatmaya başladı yaşlı adam.

Boynundaki papyon onu rahatsız etmiş gibiydi. Elini boynuna götürdü, papyonu tuttu ve başını sağa sola oynattı.

Ablak yüzünde eğri burnu, sanki bir kanca gibi burun deliğinden yüzüne vidalanmış gibiydi. Goodchild kendini son derece rahatsız duyumsamış ve daha önce serin olan hava birdenbire çok sıcak gelmişti.

"Çok etkileyici bir anlatım," dedi yaşlı adama.

"Çok etkileyici bir deneyim," diye yamtladı adam.

Goodchild yine Thomas idle' a baktı, fakat o büyülenmiş gibi yaşlı adama bakmakta ve hiç kımıldamadan yatmaktaydı. O anda Goodchild yaşlı adamın ateş toplarına benzeyen gözlerinden çıkan ateş kıvılcımlarının kendi gözlerine doğru aktığını, kendisinin bu gözlere elinde olmadan takılı kaldığını ve büyük bir gücün kendisini denetim altında tuttuğunu duyumsadı.

"Size anlatmam gerek," dedi yaşlı adam dimdik ve ürkütücü bir biçimde Goodchild'm gözlerine bakarak.

"Neyi? " diye sordu Goodchild, büyülenmiş gibi.

"Nerede olduğunu. İşte orada!" diye gösterdi.

Yukarıyı mı, aşağıyı mı, ileriyi mi, evin içinde bir yeri mi, uzaklarda bir yeri mi gösterdiği hiç belli değildi. Yaşlı adam sanki parmağını gözlerinden saçılan ateş kıvılcımlarına batınp yönü göstermişti ve bir ateş çizgisine dönüşen kıvılcımlar havada yok olmuştu.

"O bir *gelindi"* dedi yaşlı adam.

"Biliyorum, pastasından yedik " diyerek ayağa kalkan Goodchild sendeledi.

"Bu oda çok havasız."

O bir *gelindi*. San saçlı, iri gözlü bir kızdı. Kişiliği zayıftı. Yaşamda hiçbir amacı yoktu. Zayıf, saf, beceriksiz ve çaresiz bir hiçti. Annesi gibi değildi. Daha çok babasına benzerdi. Annesi kendini garantiye almak için gereken herşeyi yapmış, daha o çocukken, ölen kocasmdan kalan tüm mirası üzerine geçirmişti. Ölen kocanın ciddi bir rahatsızlığı yoktu, yalnızca zavallı bir çaresizdi. İlgisizlik ve sevgisizlik onu bitirdi. Kocası ölür ölmez kadın eski sevgilisine koşmuştu. Bir zamanlar para uğruna bırakılan sevgili, şimdi o parayı eline geçirmek için her şeyi yapmaya hazır bir caniye dönüşmüştü. Bu para yitirdiği sevginin karşılığı olarak onun hakkıydı. Bu yüzden eskiden çok sevdiği kadının yanma döndü. Onunla sevişti, ona ilgi gösterdi ve tüm kaprislerine boyun eğdi. Her geçen gün daha kararlı bir biçimde, hakkı olduğuna inandığı paraya yaklaştığına inanıyor, sabırla kadının her dediğini yapıyordu.

Fakat hayır! Onu tam anlamıyla ele geçiremeden önce ne yazık ki beklenmedik bir olay oldu. Bir gece sevişirlerken kadın bir çığlık attı, ellerini başına götürdü, kaskatı kesildi, gözleri sabitleşti, bir süre hiç hareket etmedi ve sonra da öldü. Adam henüz ondan tek kuruş koparamamışken kadın oluvermişti. Lanet ölsün, kendisine ikinci kez ihanet etmişti. Zaten ikinci beraberliklerinde ondan hep nefret etmişti, hep öç alacağı zamanı beklemişti, işte şimdi zamanı gelmişti. Onun ağzından, tüm mirasım zaten yasal varisi olan on yaşındaki kızma bıraktığına dair bir vasiyet hazırladı ve kızının vesayetini ve bakımını kendisine bıraktığına dair de bir not düşerek onun imzasını taklit etti. Mektubu kadının yastığının altına koyarken, ölümün sağırlaştırdığı kulaklara eğilerek:

"Bayan Gurur uzun zamandır kararlıyım, hak ettiğimi bana ödeyeceksin! Ölü ya da diri, er ya da geç!"

Artık yalnızca ikisi kalmıştı. Kendisi ve san püskül saçlan, iri boş bakışlı gözleri ve saflığıyla babasının kopyası olan kız. Sevdiği kadını kendisinden alan adamın kızı. İşte söz ettiğim *gelin* bu küçük kızdı. Adam, onu eğitmeye karar verdi. Kimsenin bilmediği, eski, kasvetli, karanlık bir evde gözcülük etmesi ve eğitmesi için acımasız bir kadınla küçük kızı başbaşa bıraktı.

"Değerli bayan, işte size biçimlendirebileceğiniz bir kişilik ve kafa. Onu birlikte oluşturup biçimlendirmeye ne dersiniz?"

Kadın yüksek bir ücret karşılığında kızı eğitmeyi kabul etti ve işe başladılar.

Küçük kız tüm eğitimi boyunca adamdan korkmaya ve ondan kaçışı olmadığını kabullenmeye şartlandınlmıştı. Daha başlangıçtan itibaren o adamın gelecekte kocası olacağı, onunla evlenmekten başka hiçbir seçeneği olmadığı ve bu evlilikten kaçışının olanaksızlığı üzerine beyni yıkanmış, küçük kız da bu durumu kaçınılmaz bir yazgı olarak kabullenmek zorunda kalmıştı. Zavallı küçük kız ikisinin elinde zamanla biçimlenip sertleşen bir mum gibiydi. Kendisine uygun görülen rol ancak ölümle sona erebilecek kadar yaşamının gerçeği olmuştu.

On bir yıl boyunca o karanlık ev ve kasvetli bahçesinde yaşamıştı. Adam ve kadm küçük kıza hayat verebilecek olan her türlü ışık ve havayı engellemeye çalışarak onu göz altında tuttular. Evin geniş bacalan tıkanmış, küçük pencereleri perdelerle örtülmüş, girişteki sarmaşığın tüm evin ön yüzünü kaplaması sağlanmış, kırmızı yüksek du-

varların çevrelediği bahçedeki meyva ağaçlan daha koyu gölge yapsınlar diye hiç budanmamış ve otların tüm yürüyüş yollarını kapatmasına izin verilmişti.

Küçük kız, yalnızlık, acı, umarsızlık ve korku veren bir ortamda, çevreyle ilgili ürkütücü öykülerle iyice eve hapsolmaya zorlanmış ve en çaresiz anlannda sığınabileceği tek dostunun koruyucusu olduğu düşüncesine alıştırılmıştı. Kendisiyle ilgili tüm kararlar o yüce güç tarafından beynine işleniyor, değişmeyen tek gerçek, kızın güçsüzlüğü ve zavallılığı oluyordu.

Yirmi bir yaşından yirmi bir gün aldığı zaman koruyucusuyla üç haftalık evli olarak dönmüştü o karanlık ve kasvetli evç. Eğitmen kadının görevine son verilmiş, bundan sonraki adımlan tek başına atmaya kararlı olan adam genç eşiyle birlikte evlerine dönmüştü. Yağmurlu bir geceydi ve genç kadın eşikte durup kocasına dönerek:

"Ölüm saatinin tik taklarını duyuyorum. Sanki beni çağınyor," demişti, yağmur damlalarının tahta pergolalara düşerken çıkardığı sesleri dinleyerek.

"Ya *gerçekten* çağınyorsa *T* dedi adam.

"Lütfen beni bağışlayın ve acımanızı benden esirgemeyin. Beni bağışlarsanız her istediğinizi yapmaya hazırım."

Bu tümceler zavallı kızın durmadan yine|ediği anlamsız şarkılar gibiydi. "Özür dilerim", "Lütfen beni bağışlayın", "Acımanıza sığınıyorum".

Ondan nefret bile etmeye değmeyecek kadar değersizdi adamın gözünde. Fakat hâlâ adamın amacına varması için en büyük engeldi. Tamamlanması gereken işin artık zamanı gelmişti ve son darbeyi indirmeliydi.

"Salak kadın" dedi. "Derhal yukarı çık !"

"İstediğin her şeyi yaparım !" diye mırıldanarak buyruğu hemen yerine getirdi ve yukarı çıktı. Büyük giriş kapısının kapatılması biraz uzun sürdü. Evde çalışanların gündelik olarak gelip gitmesini ayarladığı için kapıyı sürgülemek adama kalmıştı. Artık evde yalnızdılar. Yukarıya çıkıp gelinin odasına girdiği zaman, onu, uzak bir köşeye büzülmüş, arkasındaki duvarla neredeyse tek vücut haline gelmiş, dağınık san saçlarının arasından kocaman gözleriyle korku içinde kendisine bakar bir durumda buldu.

"Neden korkuyorsun ? Gelip yanıma otursana."

"Ne isterseniz yaparım efendim. Özür dilerim. Beni bağışlayın." Her zamanki renksiz ses tonuyla konuşuyordu yine.

"Ellen, burada yatın kendi el yazınla doldurman gereken bir kâğıt var. Sen bu işi yaparken uşaklar kesinlikle ne yaptığını görmeli. Okunaklı bir biçimde doldurduktan sonra odaya iki kişiyi çağır ve imzanı onların önünde at. Akşam ben gelinceye kadar göğsünde sakla ve yarın akşam yine bu odada birlikte olduğumuzda bana ver."

"Ne isterseniz yaparım. Elimden geldiğince en dikkatli bir biçimde tüm dediklerinizi yapacağım efendim."

"O zaman titremekten vazgeç."

"Özür dilerim. Elimden geleni yapacağım."

Ertesi gün genç kadın kendisine söylenenleri bir buyruk gibi yerine getirmek üzere çalışma masasının başına geçti. O, masasında acele etmeden, özenle çalışır, yazdıklarım kendi kendine yineler, anlamaya çalışmadan mekanik bir biçimde görevini yaparken; adam odaya giriyor, onu izliyor, karışmadan dışarı çıkıyordu. Akşam olup odalan-

na çekildiklerinde, adam ateşin yanında koltuğuna oturmuş düşünürken, kadın uzak köşedeki koltuğundan kalkarak çekingen bir biçimde ona yaklaştı ve göğsünde sakladığı değerli kâğıtları ona uzattı.

Bu kâğıtlar genç kadının ölümü durumunda tüm mal varlığının kocasına kalmasını güvence altına alıyordu. Adam, karısının gözlerinin içine bakarak yazdıklarının ne anlama geldiğini olabildiğince yalın bir dille ve ifadesiz bir tonla anlattı. Karşılığı, onaylayan bir baş sallamaydı. Bunu yaparken kadının beyaz giysisinin daha da solgun gösterdiği yüzündeki mavi gözleri irileşmiş ve kocasmın gözlerine dikilmişti. Sinirli bir biçimde giysisinin eteklerini iki elinin içinde büküp buruşturmakta ve kendisine verilecek buyruğu bekler gibi, hiç kımıldamadan kocasının önünde durmaktaydı.

Adam ayağa kalktı, kadının ellerini tuttu, gözlerinin içine daha da dikkatli bakarak

"Artık ölmelisin ! Seninle işim bitti," dedi.

Kadın bastırmaya çalıştığı cılız bir çığlıkla yere çöktü.

"Seni öldürmeyeceğim. Senin için yaşamımı tehlikeye atamam, fakat sen öleceksin."

O geceden soma günlerce ve gecelerce bu tümceler kâh fısıltıyla, kâh sessizce fakat sürekli olarak erkeğin soğuk ve acımasız gözlerinden kadının boş bakışlı gözlerine bir buyruk olarak aktı. Göz göze geldiklerinde bir bakış, uykuya dalarken bir fısıltı, anlamsız özür dilemelerine bir yanıt oluyor ama hiç değişmiyordu. "Ölmelisin !"

Korkunç karanlık gecelerin sabahında, güneşin ilk ışıklan odaya süzülürken kulağına hep aynı tümce fısıldanıyordu: "Yeni bir gün ve sen hâlâ ölmedin. Ölmelisin!"

Kimsenin uğramadığı bu kasvetli köşkte bir ölüm kalım savaşı verilmekteydi. İkisinden biri kesin ölecekti. Adam, tüm gücüyle, kadında yıllar boyunca oluşturduğu zayıf kişiliğe odaklanmış, benliğini yok ettiği kadının bedenini de yok etmeye çalışıyordu. Zaman zaman kendisine yalvararak uzanan kollan sert bir biçimde tutuyor, kadının gözlerinin içine bakarak onu ölümcül buyruklarla boğuyordu: "Öl! Öl! Ölmelisin! Neden halâ ölmedin ?"

Fırtınalı bir sabah, güneş doğmadan beklenen son geldi. Saat 4.30 suiannda olmalıydı. Bütün gece, uykusundan korkuyla çığlık atarak her uyanışında bir el kadının ağzını kapatmış ve kulağına ölümcül buyrukları fısıldamıştı. Yataktan sürünerek inen kadm odanın bir köşesine büzülmüş, karnıakânşık bir yün yumağını andıran saçlannm arasından korkuyla adama bakarken, o, her zamanki koltuğunda, çatık kaşları, korkunç gözleriyle kadına ölüm iletilerini gönderiyordu. Karanlık geceden kurşuni tana geçilirken kadm yerde sürünerek erkeğe doğru ilerlemeye başladı. Titreyen ellerini ona doğm uzatarak:

"Bağışla beni! Yaşamama izin ver! Ne istiyorsan yaparım," diyerek inledi.

"Ölmelisin!"

"O kadar kararlı mısın? Benim için hiç umut yok mu?"

"Öl!"

Kocaman gözlerindeki korkulu bakış önce kırgınlığa, sonra umarsızlığa, sonra da ölümün donuk ifadesizliğine dönüştü. Beklenen son gelmişti. Adam pek emin olmadan *güneşin iîk ışıklarına kadar yerinde oturdu. Kadm ayaklarının* dibinde cansız yatıyor, fakat o sabırla bekliyordu. Hiçbir yaşam belirtisi göstermeyen kadının cansız ak saç-

iarında, güneşin camdan süzülen ilk ışıklan değerli taşlar gibi kırmızı, mavi, yeşil, mor pmltılarla oynaşıyordu. Öldüğünden iyice emin olduktan sonra adam onu yerden kaldırarak yatağına yatırdı.

Kadım sade bir törenle köşkün bahçesine gömen adam artık tüm sıkmtılan geride bırakmış, hak ettiğine inandığı her şeyi ele geçirmişti.

Artık gezmek, görmek, dünyayı tanımak istiyordu. Aslında parası onun için çok önemliydi. (Ona kavuşmak için nelere katlanmamıştı ki!) Boşuna harcamayı düşünemezdi, fakat bu uğursuz evden uzaklaşmak ve çektiği sıkıntılardan kurtulmak için yola çıkmadan evi satmak istiyordu. Bakımsız ve kasvetli haliyle iyi bir fiyata satamayacağmı düşündüğü için bahçeyi düzenlemek, evi tümüyle kaplamış olan sarmaşığı budamak ve yürüyüş yollarım kapatmış olan yaban otlan temizletmek için birkaç adam tuttu. Kendisi de onlarla birlikte çalışıyor, hatta onlar gittikten sonra bile çalışmayı sürdürüyordu.

Bir güz akşamı, (kansının ölümünden beş hafta sonra), adamlar gitmiş, o ise elinde orak, hâlâ çalışmaktaydı.

"Artık bıraksam iyi olacak, hava iyice karardı," diye düşündü.

O kasvetli evden nefret ediyordu. Verandaya açılan kapı tıpkı onu yutacak bir mezar gibi kapkaranlıktı. Doğrulup bu ilençli eve baktığı zaman geniş dallan kansının öldüğü gelin odasına kadar uzanmış olan ağaçta ani bir kıpırtı duyumsadı. Başım kaldınp baktığında dalda tünemiş genç bir erkekle göz göze geldi ve ürkerek geriye bir adım attı. Uzun açık kumral saçlan omuzlanna dağılmış, 20 yaşlannda (kansıyla aynı yaşta) ince yapılı bir delikanlı yap-

raklann arasında oturuyordu. Dal sallandı, çatırdadı ve delikanlı aşağıya atladı. Adam onu yakasından tutarak "Sen hırsız mısın?" diye bağırdı. Delikanlı kolunu sert bir biçimde savurarak yakasını adamın elinden kurtardı ve dehşet içinde "Salon bana dokunma, Şeytan bile senden daha iyidir" diye haykırdı. Her ikisi de karşılıklı durmuş, her an kavgaya hazır, hırsla birbirlerine bakıyorlardı.

Delikanlının gözlerindeki garip bakışı ölmeden önce karısının gözlerinde de görmüştü adam. Elinde orak donakalmış, bu bakışı çözmeye çalışıyordu.

"Ben hırsız değilim, olsam bile senin tek kuruşunu çalmazdım! Sen bir katilsin! "

"Ne diyorsun sen? "

"Şu dala ilk kez 4 yıl önce tırmandım. Onu gördüm, onunla konuştum. Daha soma birçok kez görüştük ve bana pencereden bunu verdi"

Delikanlı adama siyah bir kurdeleye bağlanmış bir tutam saç gösterdi, karısının mısır püskülü saçlarından kesilmiş ve içinde bulunduğu ruhsal durumu yansıtan siyah kurdeleyle bağlanmış bir tutam beyazımsı san cansız saç.

"Onun yaşamı bir ölünün arkasından sonsuza dek yas tutanlann yaşamı gibiydi. Ölen kendisiydi. İkimizden başka kimse onun yaşadığını bilmiyordu. Bana verdiği bu Saç tutaöü onun yaşarken öldüğünün "kanıtıdır. Eğer onu daha önce tanımış olsaydım belki senden kurtarabilirdim. Ben bu ağaca ilk tırmandığımda o çoktan ölümün ağlarına yakalanmıştı ye o ağlan parçalamaya benim gücüm yetmedik

Delikanlı sözlerini bitiriricerrbirden ağlamaya başladı; önce sessiz ve umarsızca, daha sonra hıçkırarak, duy-

gulannı ağlayarak anlatırcasına; "Katil! Onu geri getirdiğin gece ben o ağaca tırmandım. Kapıda kendisi için çalan ölüm saatinden söz ettiğini duydum. Daha sonraları üç kez daha onunla odaya kapandığını ve onu yavaş yavaş ölüme sürüklediğini bu ağaçtan izledim. Cinayetinin en canlı kamtı benim. Onu nasıl öldürdüğünü tam olarak çözemedim, fakat seni darağacında görene kadar izindeyim. Ondan kurtuldun ama benden kurtulamayacaksın. Onu seviyordum ve sen onu öldürdün. Hiçbir güç seni celladın elinden kurtaramayacak. Asılana kadar benden kurtulamayacaksın. Katil! Onu seviyordum ve sen onu benden aldın!"'

Aşkını ve nefretini hıçkırıklarıyla anlattıktan soma delikanlı bahçe kapışma yöneldi. Vücudunun ve yüzünün her hareketi, adama duyduğu öfke ve nefreti en açık biçimde gösteriyordu. Ağaçtan inerken başından şapkasını düşürmüş ve yeniden almamıştı. Adam önünden geçip kapıya, doğru yürüyen genci gözleriyle izledi. Yerinden hiç kımıldamadan elindeki orağı gencin başına hedefledi. Şapkasız baş tok.bir sesle orağın hedefi oldu, ortadan ikiye yarıldı ve genç adam kanlar içinde yüzükoyun yere kapaklandı.

Her şey bir anda olup bitmişti. Yıllarca tasarladığı, sabırla adım adım uyguladığı ve sonunda ulaştığı yengi, bir anlık öfke sonucu yenilgiye dönüşmek üzereydi. Kendisini tehlikeye atmadan, hiçbir zaman katısı gözüyle bakmadığı *"gelin* "den kurtulmuş, yıllarca özlemini duyduğu servete kavuşmuş, fakat şimdi kendisine hiçbir şey kazandırmayacak olan bir ölüm yüzünden darağacının ipini boynuna kendisi geçirmişti. Ayrıca da, kendini içinde yaşamaya daya-

namayacağı korku ve ölüm kokan eve mahkum etmişti.

Delikanlının cesedini bahçede bir ağacın dibine gömdü ve cinayetin ortaya çıkması korkusuyla evi satmaktan vazgeçti. Evin işlerini yapmaları için yaşlı bir çiftle anlaşarak, kendisi için bir karabasana dönüşen bu yerde korku ve nefretle yaşamayı sürdürdü, işin en zor yanı bahçeyle ilgilenmekti. Bahçeyi bakımlı halde mi tutsun, yoksa eskisi gibi otların sarmasına izin mi versin, bir türlü karar veremiyordu.

En sonunda bir orta yol buldu. Bahçeyi boş zamanlarında ilgileneceği bir uğraşı olarak seçti ve yaşlı yardımcısını kendisi olmadan bahçede hiçbir şey yapmaması konusunda uyardı. Cesedi gömdüğü ağacın çevresine dallardan yaptığı küçük kulübe zaman zaman evin havasından bunaldığı veya bahçe işlerinden yorulduğunda, kendini güvenlikte duyumsayarak oturduğu bir sığmak olmuştu.

Mevsimlerin doğaya ve ağaçlara getirdiği değişiklikler ona içinde bulunduğu tehlikenin çeşitli boyutlarını anımsatıyor gibiydi. Dibinde cesedin gömülü olduğu ağaç, baharda dallan ve yapraklanyla sanki delikanlının dalda otururken yapılmış bir yontusu gibi görünmekte, güzün yapraklarım dökerken kanlar içinde yerde yüzükoyun yatışının resmini çizmekteydi. Ağaç sanki yapraklarını özellikle delikanlının öldürüldüğü ve cesedinin gömülü olduğu bölgeye dökmekte gibiydi. Rüzgârda sallanan dallar cinayeti gören bir kimsenin tehditle sallanan elleri ve parmaklan oluyor, ayışığmda ağacın gövdesi bir hayalete dönüşerek adama işlediği cinayeti anımsatıyordu. Yoksa yaprakların kırmızısı delikanlının cesedinden ağacın köklerine geçmiş, gövdesinden yapraklanna süzülmüş kan mıy-

dı? Neden ağacın dallan her geçen yıl daha sıklaşıp, birbirinin içinden geçerek onun rüzgârla sallanan dallarda oturan bir yontusunu oluşturmuştu?

Adamın içindeVa fctmalasa dmditebileıı tek şey köle ticareti ve altm tozu kaçakçılığıyla sürekli artan servetiydi. Ortak çalıştığı köle tüccarlan ve gemicilerin ileri sürdüğüne göre serveti on yılda on iki katma çıkmıştı.

Tüm bu olaylar bundan yüzyıl kadar önce gerçekleşmişti. O zamanlarda insanlar ortadan kaybolabiliyor ve fazla araştırma yapılmadan unutuluyordu. Zamanla gencin kim olduğunu ve kayboluşuyla ilgili araştırma yapıldığını öğrenmişti, ama olay sonuçlanmadan kapatılmış ve unutulmuştu.

Aradan geçen on yıl boyunca bahçedeki ağaç düzenli olarak her mevsim, gencin ölümüyle ilgili belirtileri veriyor, adama işlediği cinayeti sürekli anımsatıyordu. Fırtınalı bir gecede çakan bir şimşek ağacı yanncaya kadar, yaşam aynı devinimlerle aktı gitti. Haber kendisine sabahleyin evin yaşlı kahyası tarafından verilmişti. Ağaç köküne kadar boydan boya ikiye yarılmış, bir parçası dallanyla evin çatışma yaslanmış, öbürü bahçe duvarım yıkarak bir oyuk oluşturmuştu. Çevreden olayı duyanlar koşup gelmiş, bu oyuktan bahçeye girmiş, ağacı incelemekte ve fikir yürütmekteydiler. Artık yaşlanmış olan adamın yıllardır bastırmaya çalıştığı tüm korkular bir anda canlanmıştı. Kendi kendini yatıştırmaya çalışarak derhal duruma el koydu ve bahçeye doluşan gittikçe artan sayıda inşam dışan çıkartarak ne yapabileceğim düşünmeye başladı. Ağaca duyulan ilgi bitmiyordu ve adam kaçınılmaz ölümcül yanlışı yapmak zorunda kaldı. Çok uzaklardan olayı duyup ince-

leme yapmak üzere oraya gelmiş olan bilim adamlarına hayır diyemedi ve onları içeri alarak ağacı incelemelerine izin verdi.

Adamlar ağacı incelemekle kalmayıp toprağı kazarak köklerini de incelemek istediler. Hayır! Buna izin veremezdi. Kendisi yaşadığı sürece ne o ağacın köklerine, ne de dibindeki toprağa kimse el süremezdi. Kendisine önerilen parayı geri çevirdi. İstese bir imzayla o adamların tümünü satın alabilirdi. Onlara bahçe kapısını gösterdi ve kapıyı arkalarından kilitleyip sürgüledi. Onları bir daha görmek istemiyordu.

Fakat bilim adamları kararlıydı. Böyle bir olaya çok sık Taslamıyorlardı ve kesinlikle o toprağı ve kökleri incelemeliydiler. Her ücretini alışında yetersizliğinden yakman yaşlı kahyaya rüşvet verdiler ve o gece sessizce lambaları, kazmaları ve kürekleriyle bahçeye girip çalışmaya başladılar.

Adam artık gelin odasında değil, evin başka bir bölmesinde yatıyordu; fakat düşünde kazmalar kürekler görerek dehşet içinde uyandı. Gördüğü karabasamn etkisinde kan ter içinde ağacın olduğu taraftaki bir pencereye koştu.

Gerçek oradaydı. Daha önce kendisinin kazdığı çukur yeniden açılmış, adamlar gördüklerini merakla incelemekteydiler. Lambalardan süzülen cılız ışık çukuru aydınlatıyordu. "Kafası yarılmış," dedi biri. "Kemikler de burada," dedi bir başkası. "Şu paçavralar giysi galiba. Bu paslı oî-ak da cvaayet atacı olmalı," dedi üçüncüsü küreğiyle topraktan aracı çıkartırken.

O günden sonra adam bir hafta göz altında tutuldu, hiçbir yere gitmesine izin verilmedi ve gerekli belgeler tamamlanarak tutuklandı.

Durum yavaş yavaş ortaya çıktı. Kanıtlar ve bilgiler toplandıkça bilmecenin parçalan yerine yerleştiriliyor, esrar çözülüyordu. Adalet gecikmiş olmanın öcünü alırcasına onu işlemediği cinayetten de suçluyordu. Yeni *gelini* odasında zehirleyerek öldürmüş olmalıydı. Kendisine zarar vermemek için sabırla yıllarca hazırladığı ve uyguladığı doğal ölüm tasansı, bir cinayet olarak üzerine yükleniyordu.

Hangi cinayetten daha önce yargılanacağı kesinleşmemişti, fakat bu kana susamış adamlar gerçek suçluyu bulmuş ve onu asmaya karar vermişlerdi! Parası onu kurtaramadı ve asıldı. İşte ben o adamım ve size anlattığım asılma olayı bundan yüzyıl önce karşıda gördüğünüz Lancaster Şatosu'nda benim başıma geldi.

Bu korkunç itirafı duyan Goodchild ayağa fırlayıp bağırmaya çalıştı. Fakat siyahlar içindeki yaşlı adamın gözlerinden kendi gözlerine akan alev dalgası onu adeta oturduğu yere mıhlamıştı; ne kımıldayabiliyor, ne de sesi çıkıyordu. Tam o anda saatin ikiyi çaldığını duydu ve yaşlı adamlardan ikincisi aniden beliriverdi.

Aynı giysi ve görünümde iki yaşlı adam! Aynı gözler, aynı bakışlar, aynı burun, aynı ablak yüz! Aynı anda konuşuyorlar, aynı ses tonu havada çınlıyor ve aynı alev dalgalan Goodchild'm gözlerine iki katı güçlü olarak akıyordu. Kopyası özgün olandan hiçbir ayrım göstermiyor; ne ses, ne de görüntü daha zayıf gelmiyordu. Kopyası da aslı kadar gerçekti!

"Siz dün saat kaçta gelmiştiniz? "

"Altıda."

"Ve sizi altı siyahlı adam karşıla§mıştı."

Beni astıktan sonra bedenimi anatomi dersinde incelemeye aldılar. Kemiklerimi tellerle bir araya bağlayıp iskeletimi anatomi derslerinde kullanmaya başladıkları zaman *gelinin* öldüğü evin "perili" olduğu söylentisi yayılmaya başladı. Evet, artık orası bir perili köşktü. Ben hep oradaydım.

Biz oradaydık. Ben ve *gelinim.* Her gece bu şöminenin yanında oturuyordum. O yerde sürünerek bana doğru ellerini uzatıyor ve "yaşa" diyordu. Artık konuşan ben değildim, oydu. Gece yarısından tan atmcaya kadar sürekli bana fısıldıyordu "Yaşa!"

Genç adam da oradaydı. Dışardaki ağacın dallarında oturuyor, ağaç sallandıkça ay ışığında onun da bedeni bir görünüyor, bir görünmez oluyordu. O hep orada, her gece başına saplanmış orakla sessizce bana bakıyor, benim acı çekmemi izliyor, sanki ruhumun erince kavuşmaması için görevlendirilmiş bir gardiyan gibi gözcülük yapıyordu.

Bu ay benim yaşamdan uzaklaştırıldığım ay. Gelin odası boş ve sessiz, fakat 10 yıl huzursuz ve korkuyla yaşadığım oda öyle değil. Ben her gece saat birden başlayarak her saat başı çoğalryorum. Saat ikiyi vurduğunda 2, üçü vurduğunda 3 ruh oluyorum ve bu durum öğlen on ikiye kadar sürüyor. Neden 12? *Gelinimin* servetini 12 katma çıkartmıştım ya; işte acılarım da, ruhum da 12'yle çarpılıyor her gece. Öğlen 12'dengece 12'ye kadar korku ve acıyla bu evin içinde köşe bucak saklanarak celladın bizi asmasını bekliyoruz. Ve gece 12'de cellat hepimizi asıyor.

Lancaster Şatosu'nun duvarlarına dönük 12 idam mahkumu. Acımız 12'ye katlanıyor ve her gün, her gece bu acı ve korkulan yeniden yaşıyoruz.

Ruhum *gelinin* odasına ilk girdiğinde anladım ki bu acı sonsuza dek sürecek. Ancak bu olayı iki canlıya aynı anda anlatabilirsem ve saat birden ikiye kadar her ikisi de beni uyumadan dinlerlerse ilenç üzerimden kalkar ve ben de erince kavuşabilirim. Yıllardır gelin odasına iki kişinin gelip kalmasmı ve bir gece olsun saat 1 'i vurduğunda ikisinin de uyanık olmasını bekledim.

En sonunda bir gün, bu odanın, perili olduğunu duyup merakla bir serüven yaşamaya gelen iki kişi tarafından tutulduğunu duydum. Saat 12'de bir yıldınm çaktı ve ben şömine bacasından içeri girdiğimde onlar da merdivenlerden çıkıyorlardı. Birisi 45 yaşlannda, kel, neşeli ve hareketli bir adamdı. Öbürü 10 yaş daha gençti. Bir sepet içinde yiyecekler ve şişeler getirmişlerdi. Elinde yakacak odunla bir kadın onları izliyordu. Kadın ateşi yaktıktan sonra neşeli adam onu geçirmek üzere odadan çıktı ve kahkahalar atarak yine içeri girdi.

Kapıyı kilitledi, sepettekileri çıkardı, bardaklan doldurdu ve birlikte ateşin karşısında yiyip içmeye başladılar. Yemekleri bitince ceplerindeki silahlan çıkanp masanın üzerine koydular; şimdi, ateşin karşısına oturmuş, yabancı marka pipolannı tüttürüyorlardı.

Birlikte yolculuk etmekteydiler ve dolayısıyla konuşacak çok ortak konulan vardı. Konuşmalanmn tam ortasında genç olan öbürüne, her zaman serüvene hazır olduğunu ve hiçbir şeyden korkmadığını söyledi. "Sandığın gibi değil," diye yanıtladı öbürü. "Hiçbir şeyden korkmaz gi-

bi görünebilirim ama aslında kendimden çok korkarım." Arkadaşı bu yanıt karşısmda biraz şaşkın, ne demek istediğini sordu.

"Şunu demek istiyorum. Buraya varlığı kesinleşmemiş bir hayaleti araştırmaya geldik. Eğer yalnız olsaydım, düşgücüm bana ne oyunlar oynardı ve duyularıma ne kadar güvenebilirdim bilmiyorum. Fakat başkasıyla birlikte, özellikle seninle olunca, evrenin tüm hayaletlerini araştırabilirim"

"Senin için bu kadar önemli olduğumu düşünmemiştim," dedi genç olan.

"Gerçekten önemlisin. Sen olmasan bu geceyi burada geçirmeye cesaret edebilir miydim bilmiyorum," dedi önder konumundaki hayalet avcısı.

Saat 1 'e geliyordu. Genç hayalet avcısının başı gittikçe düşmekte, gözleri kapanmaktaydı. "Uyanık kalmalısın, Dick," dedi önder olan, heyecanlı bir biçimde. "Gecenin erken saatleri en kötüsüdür."

Öbürü başmı dik tutmaya, uyanık kalmaya çalıştı. Fakat başaramadı.

"Dick, uyan, uyanık kalmaya çalış!"

"Yapamıyorum, elimde değil. Garip bir güç beni etkisi altına almış gibi. Gözlerimi açamıyorum"

Arkadaşı genç hayalet avcısma korku içinde baktı ve ben de aynı korku içinde saatin biri çaldığını ve genç adamın benim etki alanıma girdiğini ve üzerimdeki ilenç dolayısıyla onu uyutmak zorunda kaldığımı duyumsadım.

"Kalk ve yürü Dick" diye bağırdı önder. "Kalkmaya çalış!"

Üzerine miskinlik çökmüş olan genç adamı sarsmak,

uyandırmaya çalışmak boşunaydı artık. Saat biri .vurmuş, büyü etkisini göstermiş, denetimim dışında onu ben uyutmuştum. Bu, benim sonsuza dek sürecek ilencimdi.

Artık daha yaşlı olanla yalnız kalmış ve ona görünmüştüm. Büyülenmiş gibi bana bakmakta olan adama ilençlenmiş bir hayaletin öyküsünü, hiçbir işe yaramasa da bir kez daha anlatmaya başladım. Acı ve umarsızlıkla görüyordum ki saat biri vurduğunda uyanık kalabilecek iki insanoğlunu hiçbir zaman bulamayacaktım. Ben görünmeden önce hep biri uykuya dalacak, ben öbürüne acı içinde öykümü anlatacağım, fakat beriki beni ne gördüğü, ne duyduğu için ilenç çözülmeyecek, saat ikiden sonra çoğalmaya başlayacağım ve acılarım da katlanarak çoğalacak. Ben bu ilenci sonsuza dek taşıyacağım. Acılar! Acılar! Sonsuz acılar içinde!!!

İki yaşlı adam (Goodchild ve idle) bu acılı sözleri duyduğunda, Goodchild birdenbire anladı ki hayaletin ilenç öyküsünü anlattığı bir saat boyunca idle büyülenmiş bir biçimde uyumuş ve öyküyü yalnızca kendisi dinlemişti.

Bu korkunç gerçeği anladığında, dehşet içinde ayağa kalkmaya ve hayaletin gözlerinden gözlerine akan büyüleyici kıvılcım selinden kurtulmaya çalıştı. Idle'ı yattığı yerden kaldırarak hızla odadan çıkardı ve birlikte merdivenlerden aşağıya indiler.

"Ne yapmaya çalışıyorsun, Francis? Benim odam bu katta değil ki. Beni niye taşımaya çalışıyorsun? Koltuk değneğimle yürüyebildiğimi biliyorsun."

Goodchild Idle'ı bırakırken hâlâ dehşet içindeydi.

"Ne oluyor Francis? Beni niye ite kaka bu kata indirdin? Neden kaçıyoruz? Beni birşeyden kurtarmaya çalışır

gibisin." idle uyku sersemi bir huysuzlukla sorulan sıralamaktaydı.

"Karalar içindeki yaşlı adam!, hayır iki yaşlı adam!" diye dehşet içinde bağırdı Goodchild.

"Yaşlı kadm demek istiyorsun herhalde" diye yanıtlayan idle merdivenlere doğru sendeleyerek ilerlemeye başladı; korkuluklan tutarak yavaş yavaş yukan çıkıyordu ki Goodchild arkasından seslendi.

"İnan bana Tom, sen uykuya daldıktan soma....."

"Haydi canım sen de. Ben gözümü bile krrpmadım!"

Birçok insan gibi, uyukluyor olmasının yüzüne vurulmasından son derece rahatsız olan idle uyumadığını ileri sürmekteydi. Benzer bir rahatsızlığı, Goodchild da anlattığı öyküye Idle'ın inanmaması yüzünden yaşadı-. Saat biri vurduğunda yalnızca Goodchild'a görünen, ikiyi vurduğunda iki tane olan yaşlı adam öyküsü Idle'm kafasını iyice kanştırmış, ayrıntılara girilince böyle bir şeyin olamayacağını düşünmeye başlamıştı. Goodchild'ın düşgücünün iyi çalıştığım, evde gördükleri bazı eşyalar, resimler ve kasvetli havanın kendisini etkilediğini, yedikleri düğün pastasının da yardımıyla Goodchild'ın düş gördüğünü ve ortaya iyi bir hayalet öyküsü çıkardığını söyleyen idle saat 1 Te 2 arasında uyuyakaldığım hiçbir zaman kabullenmedi. Daha sonra odalanna gitmek üzere birbirlerine iyi geceler dilediklerinde, her ikisi de birbirlerine biraz kırgın gibiydiler. Goodchild otel olarak kullanılan o eski evin havasından ve orada yaşadıklanndan esinlenerek şu anda okumakta olduğunuz bu öyküyü yazdı, idle ise, arkadaşının anlattıklanna hiçbir zaman inanmadı ama yazdığı öyküyü çok beğendi.

SİNYALCİ

"Hey aşağıdaki, merhaba !"

Kendisine bu biçimde seslenen birini duyduğunda, elinde sarılı bir bayrakla kulübesinin kapısında duruyordu. Bulunduğu yerin doğal özellikleri göz önüne alındığında, sesin hangi yönden geldiği konusunda hiçbir kuşkusunun olmaması gerekiyordu; fakat o, tam arkasından neredeyse üzerine kadar uzanmış olarak dimdik yükselen, benim üzerinde durduğum kayaların yukarısına doğru bakacağına, başım çevirip tren yolunun ilerisine doğru baktı. Bu davranışında, ne olduğunu tam olarak anlatamayacağım bir gariplik vardı. Bulunduğu yerin yüksek bir kayalığın dibinde olması nedeniyle adamın görüntüsü küçülmüş ve batmakta olan kızgın güneşin gözüme girmesi ve onun da gölgede kalmasıyla iyice silikleşmişti. Buna karşın adamın davranışmdaki garipliği fark etmiştim. Onu daha iyi görmek için bir kolumla gözüme gölge yapmak zorunda kaldım.

"Aşağıdaki!... Merhaba! "

Gözlerini rayların ötesinden yukarıya çevirip baktığında beni gördü.

Bana yanıt vermeden yukarıya baktı ve. ben onu yanıt vermeye zorlamaktan kaçınarak, sorduğum sıradan soruyu yinelemeden aşağıya baktım. Tam o sırada havada ve yerde oluşan boğuk titreşimler yeri göğü inleten bir sarsıntıya dönüştü ve beni neredeyse aşağı çekmekte olan güçten kurtulmak için geriye çekildim. Hızla geçen trenin buharlı dumanı benim bulunduğum yüksekliğe çıktığında, gözlerimi çevremdeki görünümden aşağıya çevirdim ve adamın tren geçerken salladığı bayrağı yeniden sardığını gördüm.

Sorumu yineledim. Bana birkaç dakika dikkatle bakıp duraksadıktan sonra elindeki sanlı bayrakla benim birkaç yüz yarda (*) ötemdeki bir noktayı gösterdi.

"Tamam" diye aşağıya seslendim ve o noktaya doğru ilerlemeye başladım. Orada çevremi iyice inceledikten sonra dik kıvnmlı dar bir patika fark ettim ve aşağıya inmeye başladım. Üzerinde bulunduğum kaya alışılmamış bir diklikteydi ve aşağısı çok derindi. Rutubetli kayaların zamanla oyulmasıyla oluşan kanyondan aşağıya indikçe ayağımın altındaki zeminin daha ıslaklaştığını ve kayganlaştığmı fark ediyordum. İniş süresince bütün bu nedenleri düşünerek, bana bu yolu ne kadar isteksizce, hatta zorlanmayla gösterdiğini düşünecek zamanım oldu.

Dik kıvnmlı patikadan onu yeniden görebilecek kadar aşağıya indiğimde, biraz önce trenin geçtiği raylann

(*) 1 yarda = 91 cm. (Eski İngiliz ölçüsü.)

üzerinde durduğunu gördüm. Sanki benim yine ortaya çıkmamı bekler gibiydi. Sol eli çenesinde, sol dirseği sağ elinin avucunda, göğsüne çapraz olarak dayanmıştı. Tavrı o kadar dikkatli bir beklenti içindeydi ki bir an durdum ve merakla onu izledim.

İnişimi en sonunda tamamladım ve tren yolunun hizasından ona doğru yaklaşırken; onun ciddi görünümlü, kara sakallı, kaim kaşlı, esmer bir adam olduğunu gördüm. Görev yeri o ana kadar gördüğüm en ıssız ve kasvetli yerdi. Her iki yanından yükselen rutubetli ve girintili çıkıntılı kayalardan oluşan duvar, gökyüzünün yalnızca bir şerit halinde görülmesine izin veriyor, bu zindanın yukarıya doğru eğri bir uzantısı gibi duruyordu. Öbür yöndeyse, daha kısa bir görüş açısı, karanlık bir tünelin girişindeki kırmızı lambayla sona eriyor; tünerin ağır, kaba, iç karartıcı ve ilkel mimarisi görüntüyü tamamlıyordu. Bu noktaya o kadar az güneş ışığı ulaşıyor olmalıydı ki toprak çürümüş ölü gibi kokuyordu. Esen buz gibi rüzgârla öyle dondum ki kendimi sanki doğal evrenden uzakta, donuk bir ortamda gibi duyumsadım. Adam yerinden kımıldamadan önce, ona dokunacak kadar yaklaştım, fakat gözlerini benden kaçırarak bir adım geriye çekildi ve elini kaldırdı."

Bu ıssız yerde çalışmanın ona kendisini yalnız duyumsatacağım, buralardan kimsenin geçmeyeceğini,' ancak yukardan bakıldığında fark edileceğini söyledim. Benim dar çerçeveli bir yaşam anlayışına sahip olduğumu, sınırlarımın dışına hiç çıkmadığımı ve ilk serbest kaldığımda da onun bu harika mesleğine karşı içimde bir ilgi uyandığını sanmıştı. Aslmda bu amaçla konuşmuştum, fakat hangi sözcükleri kullandığımdan pek emin değilim. Söyleşi baş-

latmak bana göre bir şey değildi ve bu adamda beni ürküten birşeyler vardı.

Tünel girişinin yanındaki kırmızı uyan lambasına garip bir biçimde baktıktan ve sanki o çevreden bir şeyler yok olmuş gibi tünelin çevresini de inceledikten sonra, bakışlarım bana çevirdi. Bu lamba onun sorumluluğunun bir parçasıydı, değil mi?

Alçak bir sesle yanıtladı: " Öyle olduğunu bilmiyor musun? "

Sabit bakışlı gözlerini ve karanlık ifadeli yüzünü inceleyince bu adamın insan değil, bir ruh olduğuna dair korkunç bir düşünceye kapıldım. O andan başlayarak adamın aklında bir bozukluk olabileceğini düşünmeye başladım.

Geri adım atma sırası bendeydi. Fakat bunu yaparken adamın gözlerinde gizli bir korku gördüm. Kafamdaki kötü düşünce birden yok oldu. Kendimi zorlayarak gülümsemeye çalıştım.

"Benden korkmuş gibi görünüyorsun," dedim.

"Seni daha önce görmüş gibiyim."

"Nerede?" .

Daha önce baktığı kırmızı lambayı parmağıyla gösterdi.

"Orada mı?" diye sordum.

Bana dikkatle bakarak "evet" dedi, fakat sesi çıkmıyordu. ..

"Orada ne işim var dostum? Eminim sen de benim orada olmadığıma ant içebilirsin."

"Sanının içebilirim; evet eminim, ant içebilirim."

O da benim kadar rahatlamıştı. Benim sözlerime dikkatle seçilmiş sözler ve hazır cevaplılıkla karşılık verdi.

Orada çok işi var mıydı? Evet, diyebilirdi ki epeyce ^ommJjulu^n yardı, Kendisinden beklenen fazla bir bedensel çalışma neredeyse hiç yoktu, fakat dikkatli ve dakik olması bekleniyordu. Sinyali değiştirmek, ışıklan ayarlamak ve arada bir de makas değiştirmek; işte, yaptığı iş bu kadardı. Yalnız geçen uzun saatlerden söz ettiğim zaman artık yaşamının akışının böyle tekdüze olmasma alıştığını söyledi. Burada kendi kendine bir dil öğrenmişti ve sözcüklerin okunuşunu kendi uydurmuştu; doğal olarak, buna öğrenmek denebilirse. Aynca kesirler ve ondalıklan çalışmış ve biraz da cebir öğrenmişti. Fakat çocukluğundan beri matematikte pek başanlı değildi. Hep orada, o ıslak, nem kokan kayalıklann arasında mı kalmak zorundaydı, yukanya tırmanıp güneşe hiç mi çıkmazdı? Neden olmasındı ? Duruma ve koşullara göre davranabiliyordu. Bazı durumlarda demiryolu daha az işlek oluyordu. Bu durum günün bazı saatleri ve gece için de geçerliydi. Güneşli havalarda biraz daha yükseklere tırmanabiliyor, gölgeleri aşabiliyordu fakat uzaklaştığında her an trenin gelişini haber veren zil çalabiliyordu ve anladığım kadanyla bu tırmanış onu rahatlatacağına iki katı gerilmesine neden oluyordu.

Beni kulübesine davet etti. İçerde yanan bir ateş, üzerinde kayıt tuttuğu resmi defter bulunan bir masa, telgraf aleti ve söz ettiği zil göze çarpıyordu. Özür dileyerek başladığım sözlerimle onu gücendirmeyi amaçlamadığımı fakat onu bu istasyonda çalışmak için fazla eğitimli bulduğumu belirttim. Eğitimleri yaptıklan işlere uygun olmayan

birçok insanın bulunduğunu, bu tür insanların her yerde çalışabileceğini, örneğin polis örgütünde, orduda ve fabrikalarda olduğu kadar demiryolu çalışanlarının arasında da olabileceğini belirtti. Gençken (tabii şu anda kulübede karşımda oturan adama bakınca inanabilirsem) doğa bilimleri eğitimi görmüş, dersleri bir süre izledikten sonra çılgınlıklar yapmış, eline geçen fırsatları değerlendirememiş, başarısız olmuş ve sonra da toparlanamamıştı. Bu konuda yalanabilecek konumda değildi. Kendi etmiş kendi bulmuştu ve artık pişman olmak için çok geçti.

Sakin bir tavırla bu sözleri söylerken, ciddi bakışları sobayla benim aramda gidip geliyordu. Benimle konuşurken arada bir "Bayım" diyordu ve özellikle de gençliğini anlatırken sanki benden onu olduğu gibi kabul etmemi rica eder gibiydi. Anlattıkları, birkaç kez, gelen iletilerle kesilmiş; kalkıp bunlara yanıt göndermesi gerekmişti. Bir keresinde de geçen bir trene kapının önünden bayrak sallamış, trenin sürücüsüne seslenerek sözlü iletişim kurmuştu. Konuşurken dikkatli ve kesin bir tavrı vardı, görevlerini tamamlayıncaya kadar konuşmasını kesiyor, sessiz kalıyordu.

Bulunduğu konum için bu nitelikteki en güvenilir kişi olduğunu belirtmeliyim fakat benimle konuşurken iki kez, *çalmadığı* halde, uyan ziline bakmış; bembeyaz bir yüzle yerinden kalkıp rutubetli soğuğun içeri girmemesi için kapalı tuttuğu kapıyı açarak tünelin ağzındaki kırmızı ışığa bakmıştı. Her iki durumda da geri döndüğünde anlatması zor bir ifadeyle ateşe yaklaşırken benden çok uzaklara gittiğini duyumsamıştım.

"Mesleğinden çok hoşnut bir adam izlenimi bırakı-

yorsunuz." (Bunu, konuşmayı sürdürmesi için söylediğimi belirtmek zorundayım.)

"Sanırım eskiden öyleydim." Başladığı alçak ses tonuyla sürdürdü. "Fakat şu anda çok sıkıntılıyım bayım, çok sıkıntılıyım."

Geri alabilse, herhalde bu sözleri söylememeyi yeğlerdi. Fakat bir kez ağzından çıkmıştı ve ben üstüne gittim. .- *

"Nedir sıkıntınız, sorun nedir?"

"Açıklaması çok zor, bayım. Anlatması çok zor fakat eğer buralara yolunuz yine düşerse anlatmaya çalışırım. "

"Kesinlikle sizi görmeye yine geleceğim. Ne zaman gelmemi istersiniz?"

"Sabah erkenden gideceğim ve yarın akşam saat 10'da görev başı yapacağım, efendim."

"Saat 11'de gelirim."

" Bana teşekkür etti ve geçirmek üzere kapımn önüne çıktı. "Siz yolu bulana kadar ışık tutacağım. Bulunca bana seslenmeyin. Yukan tırmanınca da seslenmeyin."

Konuşma havayı iyice soğutmuştu fakat yâlnızca "pekâlâ" demekle yetindim.

"Yarın akşam aşağıya indiğinizde de bana seslenmeyin. Ayrılmadan önce bir soru sorayım. Bu akşam bana neden 'Hey aşağıdaki, merhaba' diye seslendiniz ?"

"Tanrı bilir" dedim. "Öyle birşeyler .. öyle birşeyler değil efendim, tam o sözleri söylediniz. Onları iyi bilirim."

"Öyle söylediğimi kabul ediyorum, şüphesiz öyle seslendim çünkü seni aşağıda gördüm."

"Başka bir nedeni yok mu ?"

"Başka ne nedeni olabilir ki ?"

"Yani size bu sözler doğaüstü bir güç tarafından söyletilmedi mi ?"

"Hayır."

Bana iyi geceler diledi ve ışığıyla yolumu aydınlattı. Arkamdan her an bir tren gelecekmiş gibi bir duyguyla demiryolundan ilerledim ve patikayı buldum. Yukarıya çıkmak inmekten daha kolaydı ve kazasız belasız kaldığım hana vardım.

Ertesi akşam randevuma sadık kalarak, zikzaklı dik patikadan aşağı ilk adımımı attığımda uzaklardan bir saat çanının on biri vurduğunu duydum. Elinde beyaz feneriyle beni aşağıda bekliyordu. Yaklaştığımda "yukarıdan seslenmedim, şimdi konuşabilir miyim?" dedim. "Tabii efendim, iyi akşamlar" diyerek elini uzattı. Ben de uzattım ve yan yana kulübesine doğru yürüdük. İçeri girip kapıyı kapattıktan sonra ateşin yanma oturduk.

"Karar verdim, efendim " diye söze başladı, oturduğu yerde hafifçe öne eğilerek, fısıltıdan biraz yüksek bir sesle "Beni neyin rahatsız ettiğini bir kez daha sormanıza gerek yok. Dün akşam sizi başka birisiyle karıştırdım. Galiba sorun burada."

"Sorun karıştırmış olmanız mı ?"

"Hayır. Başka birisi."

"Kim ?"

"Bilmiyorum."

"Bana mı benziyor ?"

"Bilrmyonmı.^üzümı niç görmemm. Sol ko\u yüzünü kapatıyor, sağ kolu havada el sallıyor - kuvvetle sallıyor - işte böyle."

Hareketini gözlerimle izledim. Sanki "Tanrı aşkına yoldan çekilin !" der gibi çılgınca bir panikle kolunu sallıyordu.

"Ayışığıyla aydınlanmış bir gece de burada oturuyordum ve birdenbire birinin bana seslendiğini duydum. 'Hey oradaki, merhaba !' Ayağa kalktım ve o 'birisini' tünelin girişindeki kırmızı ışığın yanından bana koluyla demin gösterdiğim gibi işaret ettiğini gördüm. Sesi bağırmaktan kısılmış gibiydi ve şöyle sesleniyordu 'Dikkat! Dikkat!' Lambamı kaptım, kırmızı ışığımı yaktım ve adama doğru 'Ne var ? Ne oluyor ?' diye bağırarak koşmaya başladım. Tünelin tam ağzında, karanlığın dışında duruyordu. Ona yaklaştıkça koluyla gözlerini neden kapadığım merak ettim. Tam kolunu tutup yüzünü açacaktım ki yok oldu."

"Tünelin içinde mi ?" diye sordum.

"Hayır. Tünelin içine doğru 500 yarda kadar girdim, lambanın ışığında yalnızca duvarlardaki uzaklık çizgilerini ve rutubet izlerini gördüm. Koşarak dışarı çıktığımda ölümcül bir korku ve dehşet içindeydim. Demir merdivenlerden tırmanıp tünelin üzerini denetledim, aşağıya inip buraya koştum ve iki yöne de telgraf çektim. Alarm verildi. 'Olağanüstü bir durum var mı?' Her iki yönden de 'Her şey normal!' diye yamt geldi."

Sırtımdan aşağı inen ürpertiye karşı koymaya çalışarak gördüğü şeyin bir yanılsama olabileceğini, eğer göz sinirlerinde bir hastalık varsa, başka hastaların da başına gelebilen bir görüntü bozukluğu olabileceğini, hatta bu hastaların nasıl yanıldıklarının daha soma deneylerle ortaya çıktığım kendisine anlatmaya çalıştım. "Duyduğun *düşsel* sese gelince, sus ve rüzgârın bu garip kanyonda çı-

kardığı sesi, telgraf tellerini tıpkı bir arp gibi çalışını dinle" dedim.

Beni bir süre sessizce dinledikten sonra bana hak verdiğini, zaten kış gecelerinde rüzgârın tellerde çıkardığı sesleri çok iyi bildiğini söyledi; ama anlatacakları daha bitmemişti.

Özür diledim ve kolumu tutarak yavaşça anlatmayı sürdürdü. "Hayaleti gördükten altı saat sonra şu büyük tren kazası oldu ve on saat sonra ölü ve yaralılar o tünelden çıkartılarak tam hayaletin durduğu noktaya getirildiler."

Tatsız bir ürpertiyle titredim, fakat kendimi denetim altma almaya çalıştım. Kabul ediyorum, bu durum onun beyninde çok derin bir iz bırakabilecek kadar büyük bir raslantıydı. Fakat böyle önemli sonuçlar doğuran raslantılar her zaman olabiliyordu ve bu kaza da onlardan biriydi. (Nasıl olsa o bana karşı çıkacaktı, onun için ben baştan kabullendim.) Doğal olarak, aklı başmda mantıklı insanlar büyük raslantılara inanmazlar.

Bitirmediğim bildirerek yine sözünü sürdürmek istedi. Ben de yine onun sözünü kestiğim için özür diledim.

"Bu olay tam bir yıl önceydi." Eli kolumun üzerinde, gözleri omuzlarımın üzerinden boş bakışlarla geriye bakmaktaydı. "Altı yedi ay geçmişti ve olaym şokundan henüz Icurtulmuştum. Bir sabah gün ağarırken kapıda durmuş kırmızı ışığa bakıyordum ki hayaleti yine gördüm." Durdu ve bakışları üzerimde kilitlendi.

"Sana yine seslendi mi ?"

"Hayır. Sessizdi."

"Kolunu salladı mı? "

"Hayır. Kırmızı lambanın direğine yaslandı. İki eliyle yüzünü örtüyordu. İşte böyle."

Yaptığı hareketi gözlerimle izledim. Tıpkı yas tutanların yaptığı hareketti. Bu görüntüyü mezar taşlarında görmüştüm.

"Ona doğru gittin mi?"

"Hayır. Biraz düşüncelerimi toparlamak için, biraz da kendimi kötü duyumsadığım için içeri girdim. Kapıya yine geldiğimde güneş iyice yükselmişti ve hayalet de yok olmuştu."

"Bu olayın arkası gelmedi mi? Başka birşey olmadı mı? "

Koluma hafifçe dokunarak başını iki üç kez evet anlamında salladı.

"Tam o gün, tünelden bir tren çıktığında, bir vagonun bana bakan tarafındaki pencerelerde ellerin ve başların birbirine karıştığını ve birşeyin dalgalandığını gördüm. Makiniste durması için tam zamanında işaret ettim. O da motoru kapatıp frene bastı, fakat tren 15 yarda kadar sürüklendi. Arkasından koşarken korkunç çığlıklar ve bağırtılar duyuyordum. Vagonlardan birinde genç ve güzel bir bayan hemen ölmüştü ve onu buraya getirip yere, şuraya, ikimizin arasına yatırdık."

Onun gösterdiği tahta döşemeye bakarken elimde olmadan sandalyemi geriye ittim.

"Evet bayım, doğru. Tam size anlattığım gibi oldu."

Herhangi bir amaca yönelik olarak söyleyebilecek hiçbir şey bulamıyordum ve ağzım kupkuru olmuştu. Rüzgâr ve telgraf telleri bu acıklı olayın yasım tutar gibiydiler.

"Şimdi iyi dinleyin efendim ve kafamın neden bu kadar karışık olduğunu anlamaya çalışın" diye konuşmayı sürdürdü.

"Hayalet geçen hafta geri geldi, O günden beri arada sırada onu orada görüyorum."

"Işığın orada mı?"

"Evet, kırmızı uyan lambasının orada."

"Ne yapıyor gibi görünüyor?"

Öncekinden daha güçlü ve belirgin olarak hayaletin yaptığı "Tann aşkına yolu açın!" diyen davranışı yineledi. Soma sözünü sürdürdü. "Hiç huzurum kalmadı. Hep beni çağmyor, acı içinde sürekli olarak 'Aşağıya bak! Dikkat! Dikkat et!' diye haykınyor. Orada durup elini kolunu sallıyor. Uyan çanımı çalıyor "

İşte bu noktaya takıldım

"Dün akşam ben buradayken yine o çanı çaldı ve sen kapıya gittin, değil mi?"

"Evet, iki kez."

"İşte, gördün mü? Düşgücün seni yanlış yönlendiriyor. Gözlerim o çandaydı. Kulaklanm da sesine açıktı. Fakat eğer kör ve sağır değilsem, ben buradayken o çanın çaldığını ne gördüm, ne de duydum. Yalnızca sana istasyondan ileti gönderildiğinde çaldı ve sen de kalkıp bağlantı kurdun."

"Hayır" anlamında başmı salladı. "Hayır, bayım. Şimdiye kadar hiç o kadar yanılmadım. Gerçek bir insanın gönderdiği iletiyle çınlayan çanın sesini, hayaletin çaldığı çanın sesiyle kanştırmadım. Hayaletin çanda yarattığı titreşimler başka hiçbir durumda oluşmaz ve sizin de bu sesi duymamanıza hiç şaşırmadım. Fakat ben kesinlikle duydum."

"Peki, dışarı baktığınızda hayalet orada mıydı?"

"Evet,oradaydı."

"Her İM sefer de mi?"

Kesin bir tavırla yanıtladı. "Her ikisinde de."

"Şu anda benimle kapıya gelip orada olup olmadığına bakar mısın?"

İsteksiz olduğunu gösteren bir tavırla alt dudağını ısırdı, fakat ayağa kalkıp kapıya doğru ilerledi. Kapıyı açıp ilk basamakta durdum. O ise kapı aralığında durdu. Uyarı lambasını ve tünelin karanlık girişini görüyorduk. Yüksek hayalara oyuVrnuş rutubetti taş davarlar ve yakarlarda parlayan yıldızlar görünüyordu.

"Onu görüyor musun?" diye sordum, yüzündeki anlatımı iyice inceleyerek.

Gözleri yerlerinden fırlamış ve o noktaya odaklanmıştı, fakat herhalde benimkiler kadar olamazdı. İkimiz de tünelin ağzına dikkatle bakıyorduk.

"Hayır" dedi. "Orada değil."

"Bence de" dedim.

Yine içeri girdik. Kapıyı kapadık ve yerlerimize oturduk. Kazandığım avantajlı - eğer öyle denebilirse - durumu nasıl doğal bir konuşma ortamına çevirebileceğimi düşünüyor, ortada sorgulanacak ciddi bir durum olmadığına onu inandırmak konusunda kendimi çok zayıf duyumsuyordum.

"Artık anlamışsınızdır herhalde bayım" dedi. "Beni rahatsız eden sorun hayaletin kendisi değil, ne demek istediği."

Tam olarak anladığımdan emin olmadığımı söyledim.

"Acaba uyarısı neyle ilgili?" Gözlerini sobamn ateşi-

ne dikmiş olarak düşünceli bir biçimde sordu. Soma bana dönüp "Tehlike nedir? Nereden gelecek? Hatlarda bir tehlike var. Korkunç bir felaket olacak. Daha önce olanlardan soma üçüncü kez olacağına hiç kuşkum yok. Fakat bu durum çok acımasızca bana yükleniyor. Ne yapabilirim ki?"

Mendilini çıkardı ve alnında biriken ter damlacıklarım sildi.

"Her iki yöne de 'tehlike' iletisi göndersem buna bir neden gösteremem. Başım belaya girer ve hiçbir işe yaramaz." Avuçlarını silerek konuşmasını sürdürdü. "Delirdiğime inanırlar."

"İşte şöyle çekmem gerekir: 'Dikkat! Tehlike! Önlem alın!'

Karşıdan yanıt: 'Ne tehlikesi? Nerede?'

Ben: 'Bilmiyorum, fakat lütfen, Tanrı aşkına önlem alın'.

Beni görevimden alırlar. Başka ne yapabilirler ki?"

Ne kadar acı içinde olduğunu görmek çok üzücüydü. İnsan yaşamına saygı duyan, vicdan sahibi bir adamın bastırmaya çalıştığı dayanılmaz güçteki zihinsel işkenceyi duyumsamamak mümkün değildi.

"Onu uyan lambasının altında ilk gördüğümde," kara saçlarım elleriyle geriye itip şakaklarını başkaldıran bir umarsızlıkla iki yandan bastırarak konuşmayı sürdürdü; "bana neden o kazanın nerede olacağını anlatmaya çalışıyor olmasın ki? Eğer olacak idiyse... Neden bana o kazayı nasıl önleyebileceğimi anlatmaya çalışıyor olmasın ki? Elbette, eğer önlenebilir idiyse... İkinci kez göründüğünde yüzünü örterek, bana o kızm öleceğini söylüyor olabi-

yor olabilirdi. Eğer o iki kazada da gelip bana onlarla ilgili uyanlarda bulunduysa, neden şimdi de gelip beni uyarmasın? Olabilecek üçüncü kazaya hazırlamasın? Tanrım bana yardım et. Bu ıssız istasyonda zavallı, yalnız bir sinyalci. Neden onu sözüne inanılacak ve olaylan önleyebilecek güçte birine göstermiyorsun?

Onu bu durumda görünce, hem toplumun hem de zavallı adamın iyiliği için, ne yapmam gerektiğini anladım, çünkü geçen zamanla birlikte adamın kafası daha fazla karışmaktaydı. Bu yüzden aramızdaki konuşmalarda geçen gerçek ve gerçekdışı olaylara fazla değinmeden ona görev sorumluluğu yüklenmiş olan herkesin işini iyi yapması gerektiğini, kafasını karıştıran yanılsamalara karşın onun da görevini en iyi biçimde yapmaya çalıştığına göre içinin rahat olması gerektiğini anlattım. Bunu yaparken de, onu hayalet görmediğine inandırmaktan daha başanlı olduğumu söyleyebilirim. Biraz yatıştı; görevinin gereği olarak gece ilerledikçe artan sorumluluklan onun dikkatini işine vermesini gerektirdiği için sabaha karşı ikide oradan aynldrm. Geceyi orada geçirmeyi önerdim, ama duymadı bile. Patikadan tepeye doğru tırmandıkça birkaç kez dönüp kırmızı ışığa korkuyla baktığımı, orada kalmam gerektiğini duyumsadığım halde yatağımda yatmayı yeğlediğimi, adamın anlattığı kazalan, hele de ölü kızı düşünmenin vicdanımı rahatsız ettiğini saklamak için bir neden göremiyorum.

Fakat kafamı en çok uğraştıran konu bana anlatılan bu korkunç öyküyü duymuş biri olarak nasıl davranmam gerektiğini bilmemek olmuştu. Adamı zeki, uyamk, özenli ve dikkatli bulmuştum, ama içinde bulunduğu ruh haliyle daha ne kadar bu durumda kalabilirdi ki? Sıradan bir gö-

revü olmasına karşın son derece güvenilir bir kişiliği vardı, ve örneğin acaba ben onun yerinde olsaydım görevimi aynı titizlikle yapabilmek için bu kadar özveriye katlanır mıydım?

Bana anlattıklarını Demiryolları'nm üst makamına anlatmamın ona ihanet olacağı düşüncesini bir türlü üzerimden atamayarak ona dürüst davranmaya ve bir orta yol önermeye karar verdim. Onunla bir süre ilgilenmek üzere gizini şimdilik saklayarak o çevrenin en tanınmış doktorlarından birinin yardımını istemeyi önerdim. Ertesi gece nöbeti başka birine devrediyordu ve güneş doğduktan sonra bir iki saat kadar daha boş zamanı olacaktı. Bu duruma uygun olarak geri dönmeye söz vererek oradan ayrıldım.

Ertesi akşam hava çok güzeldi ve keyifli bir yürüyüş yapmak üzere erkenden yola çıktım. Güneşin batmasına daha vardı. Kayalıklara yakın bir patikadan yürüyordum ve gidiş gelişimin bir saat kadar süreceğini hesaplayarak tarlalara daldım. Geri döndüğümde sinyalcinin kulübesine gitme zamanım gelmiş olacaktı.

Yürüyüşümün sonunda uçurumun kıyısına yaklaştım ve sinyalciyi ilk gördüğüm noktadan aşağıya baktım. Tünelin girişine yakın bir yerde, sol koluyla gözlerini kapatmış, sağ kolunu umutsuzca sallayan bir adamın hayalini gördüğüm zaman duyduğum korkuyu anlatmam olası değil. Benliğimi bir anda saran tanımlanması olanaksız korku geçince bu hayalin gerçek bir adam olduğunu ve yakın çevresindeki bir öbek insana bu davranışının ne anlama geldiğini anlatmaya çalıştığını gördüm. Tehlike uyan lambası henüz yanmıyordu. Lambanın direğine dayalı, muşambadan yapılmış derme çatma tahtalarla tutturulmuş cadın

daha önce görmemiştim. Bir yataktan daha büyük görünmüyordu.

Bir terslik olduğu duygusuyla - sinyalciye destek olabilecek, yanlışlarını düzeltebilecek birini oraya göndermeyerek ölümcül bir yanlış yapmış olma korkusu ve suçluluk duygusuyla kayaların arasındaki patikadan aşağıya olanca hızımla indim.

"Ne oldu?" diye adamlara sordum.

"Sinyalci bu sabah öldü efendim."

"Şu kulübede görevli olan adam mı?"

"Evet, efendim."

"Umarım benim tanıdığım sinyalci değildir."

"Eğer onu daha önce gördüyseniz tanırsınız." Yüzünde üzüntülü bir anlatımla çadırın girişini aralayarak: "Yüzünde huzur dolu bir anlatım var" dedi.

"Aman Tamım, bu nasıl oldu, ne oldu?" Adamların yüzlerine tek tek bakarak sordum.

"Lokomotif biçmiş. Tüm İngiltere'de işini onun kadar iyi bilen bir başkası daha yoktur. Fakat nasıl olduysa tren gelirken raylardan çekilmemiş. Hem de kaza gün ışığında olmuş. Sinyal lambası yanıyormuş. Ayrıca da elinde bir lamba varmış. Tren tünelden çıktığında arkası dönük olarak raylardaymış ve lokomotifin altında kalmış. Şu adam makinist ve bize olayın nasıl olduğunu anlatıyordu. Tom, baya nasıl olduğunu göster."

Kaba kumaştan yapılmış koyu renk üniformalı adam, tünelin ağzında onu ilk gördüğüm yere giderek anlatmaya başladı.

"Tünelin içindeki dönemeci döndüğümde onu tünelin ağzında gördüm, sanki bir teleskopun öbür ucunda gi-

bi görünüyordu. Hızımı azaltacak zamanım yoktu ve onun çok dikkatli olduğunu biliyordum. Düdüğü duymamış gibiydi. Çalmaktan vazgeçip tüm gücümle haykırdım."

"Ne dedin ?"

"Hey aşağıdaki, dikkat et! Dikkat! Tanrı aşkına, yoldan çekil!"

Dondum kaldım.

"Korkunç bir olaydı efendim. Bir yandan bağırırken, dayanamadım, görmemek için bu kolumla gözlerimi kapadım, bunu da son ana kadar sallamayı sürdürdüm; fakat işe yaramadı."

Öykümü daha önce geçmiş hiçbir garip olaya bağlamaya çalışmadan burada bitirirken yalnızca bir raslantıdan söz edeceğim. Makinistin yaptığı hareketler ve söylediği sözler şanssız sinyalcinin bana daha önce aktardığı hayalet öyküsündekilerin aynısıydı ve kayaların tepesinden ilk gördüğümde seslenirken ben de kullanmıştım, hem de gözüme giren güneşe bir kolumu siper edip öbürünü sallayarak.

CİNAYET DAVASI

Üstün bir zeka ve kültür düzeyinde bile olsalar, tanıştığım kişiler, eğer başlarından alışılagelmişin dışmda bir olay geçtiyse, bunu aktarırken belirgin bir gerilim içinde oluyorlar. Bu tür kişilerin neredeyse tamamı, karşılarındaki kişilerin özel yaşamında benzeri deneyimler yoksa, anlattıklarının kuşkuyla karşılanabileceği veya kendileriyle dalga geçilebileceği korkusunu taşıyorlar. Gördüklerini saptırmadan anlatan bir gezgin, örneğin deniz canavarına benzettiği olağan dışı bir yaratığı anlatırken biç çekinmezken; bir önsezi, içgüdü, duyulmamış bir hayal, düş veya zihinsel izlenimini aktarırken aynı rahatlıkta olmayabilir. Bu çekingenliğin nedeninin bu tür konuların içerdiği gizem olduğunu belirtmeliyim. Genellikle kişisel ve olağandışı deneycilerimizi aktarırken, başkalarıyla paylaştığımız olayları anlattığımız kadar rahat olamayız. Dolayısıyla sonuçta vardığımız nokta, bu tür deneyimlerin tamamının olağan üstü (ki öyledirler) ve gerçekdışı olarak algılanmalarıdır.

Aktaracağım olayla hiçbir kurama destek vermek, karşı çıkmak veya bir kuramı yeniden oluşturmak niyetin-

de değilim. "Berlin Kitapçısi'nın (*) öyküsünü duydum. Sir David Brewster'm yazdığı "Krallık Gökbilimcisinin Eşi" (*) olaymı inceledim ve yakın arkadaş çevremde geçmiş çarpıcı bir olaya, "Düşsel Yanılsama"ya (*) tamk oldum. Adı geçen son olaym mağduru bayanla uzaktan tamşıklığımrz olduğunu belirtmeliyim. Belki onun basma gelenler benim yaşadıklarımın bir bölümünü, yalnızca bir bölümünü açıklayabilir. Ondan duyduklarım olmasa kendi yaşadıklarımı oturtabileceğim hiçbir temel olmazdı. Bu deneyimden önce bu tür garip düşüncelere hiç kapılmamış veya benzeri bir olay yaşamamıştım ve olaydan soma da benzeri bir şey başıma gelmedi.

Kaç yıl önce olduğu önemli değil, bir zamanlar ingiltere'de kamuoyunun dikkatini uzun süre üzerinde toplayan bir cinayet işlenmişti. Hak ettikleri kötü ün dolayısıyla katillerin adlarını gereğinden fazla duyduğumuz için bu caninin adım yinelemektense onunla ilgili tüm anıları bedeninin gömülü olduğu Newgate Hapishanesi'ne gömmek isterdim. Bu yüzden kimliğiyle ilgili somut ipuçları vermekten özellikle kaçınmaktayım.

Cinayet ilk işlendiğinde, daha soma hakkında dava açılan adamın katil olmasıyla ilgili bir kuşku, açıkça söylenmiş bir söz veya ima - anımsadığım kadarıyla - yoktu. O zamanlar gazetelerde kendisinin katil olduğu konusunda en ufak bir ipucu yer almadığına göre onun dış görüntüsüyle ilgili bir tanım verilme olasılığı da yoktu. Bu konuya özellikle dikkatinizi çekmek isterim.

(*) 19. yüzyılın tanınmış 'gerçek' hayalet öyküleri.

Bir sabah kahvaltıda gazetemi açtığımda-cinayetin bulgularıyla ilgili bilgileri görünce dikkatle okumaya hasadım. Haberi ikinci, hatta üçüncü kez okudum. Kafamda bir şimşek çakmış gibiydi - bir akım, bir ışık, bir görüntü., nasıl adlandıracağımı bilemiyorum. Hiçbir sözcük duygularımı tam anlatamaz. - Araştırmanın yapıldığı yatak odası birden gözümün önünde canlandı, akıp gitmekte olan bir ırmağın üzerine çizilmiş olanaksız bir tablo gibi aktı gitti. Görüntü çok netti; o kadar .netti ki hemen kaybolmasma karşın yatakta cesedin olmadığını, biraz da rahatlayarak, açık seçik gördüm.

Bu olağandışı duyguyu yaşadığımda hiç de romantik bir yerde değildim. Piccadilly'de St. James Caddesi'nin köşesindeki yapıda mobilyalı olarak kiraya verilen odalardan birinde kalmaktaydım. Yeni taşınmıştım. Koltuğumda otarmakta olduğum o anda görüntüyle birlikte beni sarsan bir titreme koltuğumun yerinden oynamasına neden oldu. (Burada belirtmekte yarar görüyorum ki koltuğun ayaklan yağlanmıştı ve kolayca hareket edebiliyordu.)

Gözlerimi dinlendirmek üzere odanım penceresine doğru ilerledim (çift pencereli olan odam ikinci kattaydı) ve Piccadilly Alanımda hareket halindeki nesnelere baktım. Pınl pınl bir güz sabahıydı, cadde cıvıl cıvıl bir ışıltıya bürünmüştü. Rüzgâr esmekte ve parktaki ağaçlann sararmış yapraklarım önüne katıp döndürerek önce sarı yaprak sütunlan oluşturmakta, daha soma onlan sağa sola savurup yeni yapraklann peşine düşmekteydi. Uçuşan yaprakların arasından iki adamın doğu yönüne doğru arka arkaya yürümekte olduklannı gördüm. Öndeki adam sık sık omzunun üzerinden dönüp geriye bakmaktaydı. İkinci

adam onu 30 adım kadar geriden izlerken sağ elini gözdağı verircesine kaldırdı. İlk önce, bu alışılmamış kaba davranışı toplumun içinde yapması dikkatimi çekti, fakat sonra kimsenin bu davranıştan rahatsız olmadığını görüp şaşırdım. Her ikisi de kalabalığın içinde rahatça ilerliyorlar, kimse onlara dönüp bakmıyor, yol vermiyor veya çarpmıyordu. Penceremin önünden geçerlerken yukarıya doğru baktılar. Her ikisinin yüzünü de çok iyi gördüm. Nerede görsem anımsarım. Her iki yüzde de dikkat çekecek bir özellik yoktu; fakat öndeki adamın yüzü asıktı, arkadakininkiyse çok soluktu.

Bekâr olduğum için uşağım ve karısı benimle aynı evi paylaşmaktaydılar. Bölüm yönetmeni olarak görev yaptığım bankadaki işim sanıldığı kadar kolay değildir. Bir değişikliğe gereksinimim olmasına karşın o güz kent dışına çıkmama izin vermediler. Çok iyi değildim ama kendimi kötü de duyumsamıyordum. Okuyuculanm belki de yorgunluktan ve tekdüze yaşamımın getirdiği can sıkıntısından sinirlerimin bozuk olduğunu veya sindirim sorunum olduğunu düşünebilirler. Fakat oldukça tanınmış bir doktara gidiyordum ve özel isteğim üzerine hazırladığı raporda, sağlığımda hiçbir ciddi bozukluğa Taşlanmadığını belirtmişti.

Yavaş yavaş çözümlenmekte olan cinayet kamuoyunu gittikçe daha fazla içine çektikçe ben fazla bilgi toplama gereğini duymadan kendimi toplumsal heyecandan uzak tutmaya çalışıyordum. Katil sanığının tasarlayarak adam öldürmekten suçlandığını ve Newgate Hapishanesinde duruşmasını beklemekte olduğunu biliyordum. Merkez Ceza Mahkemesi sanığa savunma hazırlaması ve-yan-

sız rjır mankemede y atgı\aTiması\çm
misti. Davanın yeniden hangi tarihte görüleceğini biliyor olmalıydım, fakat şu anda anımsayamıyorum.

Oturma odam, yatak odam ve giyinme odam ayrı kattaydı. Sonuncusunun tek bağlantısı yatak odasıylaydı. Evet, bir kapısı vardı ve bir zamanlar merdivene açılıyordu fakat şimdi bu kapı arkadan çivilenmiş ve çadır beziyle kaplanmıştı.

Bir akşam yatak odamda yatmadan önce uşağıma yapılması gerekenleri söylüyordum. Yüzüm, odanın dışarıyla tek bağlantısı olan kapıya dönüktü ve kapı kapalıydı. Uşağımmsa arkası kapıya dönüktü. Konuşurken soyunma odası tarafındaki kapının açıldığını, bir adamın içeriye baktığını ve eliyle işaret ederek beni çağırdığım gördüm. Adam, Piccadilly Alaninda yürürken penceremden gördüğüm iki kişiden arkadaki soluk yüzlü olanıydı. Beni çağırdıktan soma geriye çekilip kapıyı kapattı. Derhal gidip kapıyı açtım ve soyunma odama baktım. Elimde bir mum vardı ve aslında adamı orada bulmayı pek ummuyordum. İçimdeki ses haklıydı. Adam orada yoktu.

Uşağımın şaşkınlıkla bakakaldığmı fark ederek ona döndüm ve "Derrick, eğer .. aklımı oynatmadıysam bir., bir., hayalet gördüm" dedim. Elimi onun göğsüne dokundurduğum anda ani bir sıçramayla titremeye başladı. "Evet efendim. Aman Tanrım, ölüler çağırıyor!"

Bana yirmi yıldan fazla hizmet etmiş olan güvenilir ve sadık adamım John Derrick'in, ona dokunduğum ana kadar herhangi bir hayalet veya o tür bir yanılsamayla karşı karşıya kaldığını sanmıyorum. Ona dokunduğum andaki değişim o kadar belirgindi ki bence içinde bulun-

duğu garip duygu veya yanılsama tümüyle benden ona yansımıştı.

Jonn Derrick'e brendi getirmesini söyledim ve kendim bir kadeh içip ona da bir kadeh ikram ettim. O gece yaşadıklarımızdan önceki olaydan ona hiç söz etmedim. Yeniden düşününce, o gece gördüğüm yüzü daha önce yalnızca Piccadiüy Alaninda gördüğüme iyice emin oldum. Penceremin önünden geçerken yukarı baktığı zamanki yüz anlatımıyla kapıdan içeri bakıp beni çağırdığı zamanki anlatımım karşılaştırdığımda anladım ki, bana daha soma görüneceği için ilk seferinde yüzünü belleğime kaydetmemi istemiş, ikinci görüşümde onu derhal anımsamamı güvenceye almaya çalışmıştı.

Her ne kadar o hayal adamın geri gelmeyeceğinden garip bir biçimde emin olsam da o gece pek rahat uyuyamadım. Gün ağarırken daldığım derin uykudan John Derrick'in elinde bir mektupla yatağıma yaklaşmasıyla uyandım.

Bu mektup, anladığım kadarıyla, kapıda getirenle uşağım arasında bir tartışmaya neden olmuştu ve beni *Old Ba*î'/ey'deki (Londra'da eski Adliye Sarayı) Merkez Ceza Mahkemesi'nin gelecek duruşmasında yargıcılar kurulu üyeliğine çağırıyordu. Bu tür bir göreve daha önce hiç çağnlmamıştım. Yargıcılar kurulu üyeleri genellikle daha alt sınıf çalışanlardan seçilirdi. Bunun ne gibi bir nedenle yapıldığından şu anda emin değilim ve bunu bilen Derrick çağrı mektubunu kabul etmek istememişti. Getiren adam soğukkanlılıkla olayı noktalamış, çağrıldığım göreve gidip gitmememin tümüyle benim sorunum olduğunu, kendisinin yalnızca mektubu bana ulaştırmakla yükümlü olduğunu belirtmişti.

Birkaç gün bu çağrıyı yanıtlamak konusunda kararsız kalmıştım. Herhangi bir etki, önyargı veya gizil gücün beni yönlendirmesi söz konusu değildi. Bundan şu ana kadar anlattığım her şeyin doğruluğundan emin olduğum kadar eminim. Sonunda, yaşamımdaki durağanlığa bir ara vermek amacıyla bu çağrıyı kabul ettim.

Bana verilen gün, karanlık bir kasım sabahıyla başladı. Piccadilly'de koyu kahverengi bir sis vardı ve *Temple Bar'm* doğusuna doğru daha da koyulaşarak alanı iyice örtüyordu. Adliye Sarayı'na vardığımda merdivenlerin gaz lambalanyla aydınlatıldığını fark ettim. Aym lambalarla mahkemenin içini de aydınlatmışlardı. Görevliler tarafından mahkeme salonuna alınıncaya kadar, katilin o gün yargılanacağını *sanırım* bilmiyordum. Aslında çağnlıncaya kadar iki salondan hangisindeki davaya katılmam gerektiğini de bilmiyordum *sanırım.* Fakat yine de her iki noktanın da zihnimde kesinlik kazanmış olmadığım belirtmek isterim.

Beklemekte olan yargıcılar kurulu üyelerine ayrılan bölümdeki yerime geçip, dışarıdaki sisin içeriye dolmasıyla oluşan bulutun ve içeridekilerin soluklanyla ağırlaşmış olan havamn izin verdiği kadarıyla salonda göz gezdirdim. Mahkemenin geniş pencerelerinin dışmda, sanki kapkara bir nemli sis perdesi asılı duruyordu. Arabaların kaymaması için sisin kayganlaştırdığı yollara serpilmiş olan talaş ve tuz tekerleklerden çıkan sesleri boğuyordu; yapının önünde toplanmış insanların sesleri bazen bir ıslık, bazen bir şarkı, bazen de bir sesleniş olarak içeriye yansıyordu. Kısa bir zaman soma iki yargıç salona girip yerlerini aldılar. Salondaki gürültü yerini derhal sessizliğe bıraktı.

Sanığın yerini alması için buyruk verildi ve o yerine geçer geçmez fark ettim ki Piccadilly Alaninda gördüğüm iki adamdan önde gideni bu davada cinayetle suçlanan katilin ta kendisiydi.

Eğer o anda adım çağnlsaydı sesimin çıkıp çıkmayacağından emin değilim. Ancak kurulun altıncı veya sekizinci üyesi olarak çağrıldığımda "burada" yanıtını verebildim. Yargıcılar kuruluna ayrılan locaya girdiğim zaman çevreye dikkatle fakat kaygısızca bakmakta olan sanığın birden sarsıldığını ve avukatına işaret ettiğini fark ettim. Sanığın beni kuruldan çıkarttırmak istediği o kadar açıkça belli oluyordu ki, mahkemede bir anlık duraklamaya neden oldu ve bu sırada müvekkiliyle fısıldaşan avukat başım "hayır" anlamında salladı. Daha soma kendisinin bana aktardığına göre müvekkilinin korku dolu sözleri şöyleymiş: "Her ne pahasına olursa olsun o adamı yargıcılar kurulundan çıkarttır". Fakat geçerli bir neden vermediği ve adımı daha önce hiç duymadığını itiraf etmesi yüzünden kabul edilmemiş.

Hem şu ana kadar anlattığım nedenden dolayı katilin amsını bir kez daha canlandırmaktan kaçınmak için, hem de bugün süren yargılamanın ayrıntılı bir anlatımı öyküm için gerekli olduğundan size yalnızca yargıcılar kurulu üyelerinin on gün on gece süren birlikteliğinde başımdan geçen garip olayları kişisel deneyimim olarak aktaracağım. Okuyucumun dikkatini katilin kimliğine değil, kişisel deneyimlerime ve Newgate Hapishanesi'nin günlüğünde açılan yeni bir sayfaya değil, on gün süresince başımdan geçen olaylara çekmek istiyorum.

Yargıcılar kurulu başkanı seçilmiştim. Davanın ikin-

ci gününün sabahı, tüm kanıtlar iki saat boyunca (kilisenin saat çanlarını duymuştum) mahkemeye sunulduktan soma, aynı yazgıyı paylaştığımız yargıcılar kurulu üyelerini saymakta açıklanması olanaksız bir zorlukla karşılaştım. Onları her seferinde aynı zorlukla, birkaç kez saydım; fakat her seferinde *bir* fazla çıkıyorlardı.

Yanımda oturan kurul üyesine eğilip fısıldadım. "Lütfen bizi sayarak beni doğrular mısın?" Bu ricama şaşırmış görünmekle birlikte başını çevirdi ve saymaya başladı. "Neden? On üç..; fakat bu olanaksız. Hayır. Biz on iki kişiyiz."

O gün, teker teker saydığımda rakam doğru çıkıyordu ama genel sayımlarda hep bir fazla çıkıyorduk. Görünüşte aramızda fazladan kimse yoktu -yani bedensel olarak sayınca- fakat hep sezilerim bana on üçüncü kişinin varlığını bildiriyordu.

Yargıcılar kurulu olarak *London Tavern* adlı handa kalıyorduk. Hepimiz geniş bir odada ayrı yataklarda yatıyorduk ve yeminli bir görevli bize gözcülük ederek güvenliğimizi sağlıyordu. Görevli memurun adını gizli tatmam için hiçbir neden yok. Son derece zeki, saygılı ve disiplinli ve -sevinerek duyduğuma göre de- yönetimin saygısını kazanmış bir kişiydi. Anlamlı gözleri, hoş kalın sesi, kıskançlık uyandıran kara bıyıklan ve birlikte olmaktan zevk duyacağınız bir kişiliği vardı. Adı, *Harker'dı.*

O gece 12 kişi yataklanmıza girdiğimizde Bay Harker'ın yatağı kapının önüne çekilmişti. İkinci günün gecesinde yatmaya pek gönüllü olmadığım için Bay Harker'ı yatağının üzerinde oturur görünce yanına gittim ve ona bir çekimlik enfiye ikram ettim. Tam benim kutumdan enfi-

yeyi alacakken ellerimiz birbirine değdi ve Bay Harker garip bir titremeyle "Kim var orada?" diye seslendi.

Bay Harker'm gözlerinin baktığı yöne doğru başımı çevirince beklediğim gibi yine Piccadilly'de yürürken gördüğüm ikinci adamı fark ettim. Ayağa kalktım, birkaç adım ilerleyip durdum ve Bay Harker'ın çevresine baktım. Pek etkilenmiş görünmüyordu. Hoş bir biçimde gülerek "Bir an için on üçüncü kurul üyesini yataksız görür gibi oldum, fakat yanılmışım. Ayışığıymış" dedi.

Bay Harker'a hiçbir şey belli etmeden onu odanın içinde benimle yürümeye çağırarak hayaletin ne yaptığmı izledim. On bir yargıcılar kurulu üyesinin yatağına tek tek yaklaşarak başuçlarmda birkaç dakika durdu. Her seferinde yataklarının sağ yanma geçti ve soma da ayak uçlarından dolanarak bir sonrakine kaydı. Başının hareketinden anladığım kadarıyla uyuyan her üyeye düşünceli bir biçimde bakıyordu. Beni de, Bay Harker'mirine yakın olan yatağımı da fark etmemiş gibi, ayışığımn içeri süzüldüğü yüksek pencereden çıkarak düşsel bir merdivenden iner gibi yok oldu.

Ertesi sabah kahvaltıda anladığım kadarıyla Bay Harker'm ve benim dışımda herkes öldürülmüş olan adamı düşünde görmüştü.

Artık Piccadilly'de gördüğüm ikinci adamın öldürülmüş olan (öyle varsayalım) adam olduğuna emindim ve bana üsteleyerek kendisim gösteriyordu, hem de benim hiç hazırlıklı olmadığım bir biçimde.

Yargılamanın son günü olan beşinci günde öldürülen adamın, cinayet ortaya çıktığında odasından kaybolmuş olan, fakat daha sonra katilin saklandığı yerde, toprağı ka-

zarken ortaya çıkan küçük bir portresi kanıt olarak mahkemeye sunulmuştu. Yeminli tanık tarafından onaylanmış olan kanıt, önce mahkeme kuruluna sonra da yargıcılar kuruluna incelemesi için sunulmuşta. Siyah ünüformalı bir görevli elinde kanıtla bana doğru ilerlerken Piccadilly'de gördüğüm ikinci adamın hayali izleyiciler arasından fırlamış, görevlinin elinden kaptığı resmi bana kendi elleriyle verirken alçak ve tekdüze bir ses tonuyla - kutusunda olduğu için henüz resmi görmemiştim - "o zaman daha gençtim ve yüzüm daha kanlı canlıydı" dedi. Aynı adamın hayali biz kutuyu elden ele geçirirken her kurul üyesinin önünde tek tek durdu, fakat kuta bana geri geldiğinde tek bir kişi bile bu hayali fark etmemişti.

O güne kadar, durumu görüşmek üzere, Bay Harker'ın denetiminde her gün odaya kapanıp toplantı yapıyor ve o günün olaylarını gözden geçiriyorduk. O beşinci günde artık dava sonuçlanmak üzereyken biz de olaya tüm ana hatlarıyla egemendik ve tartışmalarımız daha yoğun ve ciddi bir durum almıştı. Aramızda bir papaz - yaşamım boyunca gördüğüm en dangalak adamdı - en açık seçik kanıta bile mantıksız bir biçimde karşı çıkıyor ve onun topluluğundan olan, birlikte geldiği iki kişi de (daha önce beş yüz cinayet davasmda yargıcılar kurulunda görev yapmış olmalıydılar) her dediğine sorgusuz sualsiz kafa sallıyorlardı. Gece yansına doğru herkes yatmaya hazırlanırken, bu üçlü hararetle karşı çıkmalannı sürdürüyorlardı ki tam arkalannda, yüzünde asık bir ifadeyle, öldürülen adamın hayali belirdi. Beni tartışmaya çağırdı ve katıldığım anda yok oldu. Daha sonra benzeri durumlarda hep bana görünüp o gece kapandığımız odadaki çağnyı yineledi. Ne zaman bir

öbek kurul, üyesi baş başa verip durumu tartışsalar onun da kafasım öbeğin arasmda fark ediyordum. Tartışmalar onun aleyhine döner gibi olunca bana işaret ediyor, ısrarla ve ciddi olarak tartışmaya müdahale etmemi istiyordu.

Unutulmaması gereken çok önemli bir konu, mahkeme kuruluna kanıt olarak portresinin sunulduğu beşinci güne kadar hayaletin mahkemede hiç görülmeyişidir. Sanığın savunması başladıktan soma üç değişiklik oldu. İlk ikisini birlikte anlatmam gerekiyor. Artık hayalet mahkemeye sürekli olarak geliyordu ve doğrudan bana değil, konuşanlara yönelik davranışlarda bulunuyordu. Örneğin; öldürülenin boğazı boydan boya kesilmişti. Savunmanın açılış konuşmasında öldürülenin boğazını kendisinin kesmiş olabileceğine dair bir ifade vardı. Tam o anda hayalet boğazı korkunç bir biçimde kesilmiş olarak - ki daha önceleri boğazındaki kesiği gizlemeyi başarmıştı - göründü, konuşan kişinin yanında durarak böyle bir şeyin ne sağ elle, ne de sol elle yapılabileceğini anlatan hareketler yaptı. Başka bir durumda da sanığın dünyanın en kibar ve iyi yürekli inşam olduğu konusunda tanıklık yapan bir kadının önünde belirerek yüzüne baktı ve sanığın yüzündeki şeytani anlatıma kadmm dikkatini çekmek için eliyle adamın yüzünü işaret etti.

Şu anda eklemem gereken üçüncü değişim beni en derinden ve çarpıcı olarak etkileyenidir. Onun üzerinde fikir yürütmeyeceğim. Olduğu gibi anlatıp bırakacağım. Her ne kadar *Hayalet* hedef aldığı kişiler tarafından görülmüyor idiyse de, bu kişilere yaklaşması onların gözle görülür bir rahatsızlık ve panik yaşamalarına neden oluyordu. Sanki benim dışında tutulduğum bir takım kurallar gereği o-

nun başkaları tarafından görülmesi yasaklanmıştıı Fakat zihinlerini sessizce ve belirgin bir biçimde etkisi altına alıyordu. Savunmanın başavukatı intihar savını ileri sürdüğünde, öldürülenin hayali hemen yanıbaşımda belirmiş, adamın boğazım bıçakla keser gibi korkunç bir görüntü yaratarak avukatın konuşmasının kekelemeye dönüşmesine neden olmuştu. Avukat, çok zekice hazırlanmış akıcı konuşmasındaki mantıklı akışı toparlayamayarak birkaç dakika kaybetmiş ve mendiliyle anhndaki terleri silerken yüzü bembeyaz kesilmişti. Kişilik konusunda tanıklık eden bayan *hayaleti* görmediği halde, onun parmağıyla işaret ettiği yöne dönerek tutuklunun yüzüne bakmış ve yüzünde duraksama ve huzursuzluk anlatımı belirmişti. Bu iki tablo durumu açıklamaya yeter sanırım. Duruşmanm sekizinci gününde, birkaç dakikalık dinlenme arasından soma, - her öğleden soma olduğu gibi - yargıçlar salona girmeden az önce öbür yargıcılar kurulu üyeleriyle birlikte salona girdim. Çevreyi inceleyip, tam hayaletin orada olmadığını düşünüyordum ki gözlerimi biraz kaldırıp localarda gezdirince derli toplu bir hanımın üzerinden eğilip yargıçların yerine geçip geçmediğine baktığını gördüm. Tam o anda kadın çığlıklar atarak bayıldı ve dışarı çıkarıldı. Aynı durum oturumu yöneten sabırlı, deneyimli ve saygıdeğer yargıcın da başına geldi. Dava sona erdiğinde yargıç dosyasını toparlıyordu ki arkasındaki kapıdan süzülen öldürülenin *hayaleti* kürsüye doğru ilerledi ve yargıcın omzunun üstünden eğilerek düzenlemekte olduğu kâğıtları ve notları incelemeye başladı. Yargıçtaki değişiklikler bana hiç de yabancı değildi. Elleri durdu. Garip bir titremeyle kekeleyerek: "Beni birkaç dakika bağışlayın beyler. Hava-

daki ağırlıktan rahatsız oldum" dedi ve bir bardak su içmeden önce kendine gelemedi

Hiç bitmeyecekmiş gibi gelen o altı günün tekdüzeliği - aym mahkeme kurulu ve izleyiciler, kendilerine ayrılan bölmede oturan aym sanık ve savunma avukattan, mahkeme duvarlannda yankılanarak tavana yükselen aynı tondaki sorular ve yanıtlan, aynı yargıcın kaleminden gelen gıcırtılar, aynı mübaşirlerin girip çıkmalan, dışansı kararduğında yakılan aynı lambalar; hava sisli olduğunda pencerelerin dışında asılı duran koyu gri sis perdesi, yağmur yağdığında camlarda ve kaldmmlarda duyulan şıpırtılar ve oluklardan akan suyun sesi, hücrelerin açılıp kapanan kapılannın madeni gürültüsü, kilitlerde dönen anahtarların ve koridorlarda serpilmiş talaşlann üzerinde boğulan ayak sesleri - işte bütün bu tekdüze olaylar ve sesler bana sanki bu yargıcılar kurulunun başkanlığını çok uzun bir süredir yapmakta olduğum duygusunu veriyordu ve sanki *Piccadilly,* eski Babil'in (*) günümüze yansıması gibiydi. Tüm bu süre içinde öldürülen adamın hayali bana hep mahkemedeki öbür insanlar gibi net bir biçimde görünmüş, fakat anımsadığım kadanyla hiçbir zaman kendisini öldürmüş olan adama bakmamıştı. Kendi kendime defalarca "Neden ona hiç bakmıyor?" diye sordum, ama hiçbir zaman baktığına tanık olmadım.

Küçük portresinin mahkeme kuruluna kanıt olarak sunulmasından, duruşmanın son dakikalanna kadar geçen sürede *hayalet* bana da hiç bakmadı. Son gün, duruşma biterken, karar vermek üzere bize ayrılan odaya çekildiğimiz

(*) Suç ve kötülük merkezi olarak bilinen tarihi kent.

gece saat ona yedi vardı. Papaz ve iki çömezinden oluşan üç kişilik mankafalar topluluğu bize o kadar çok sorun çıkarmışlardı ki, iki kez salondan yargıcın notlarını isteyerek okumak ve tartışmak durumunda kalmıştık. Ne mahkeme kurulunun, ne de yargıcılar kurulunun dokuz üyesinin toplanan kanıtlarla ilgili hiçbir kuşkusu yoktu, fakat mankafa 'trio' salt karşı çıkmış olmak için toplu karar vermemizi engelleyecek tartışmalar yaratıyorlardı. En sonunda biz üstün geldik ve yargıcılar kurulu saat on ikiyi on geçe mahkemedeki yerini aldı.

Öldürülmüş olan adamın hayali tam jürinin karşısındaki bölmede durmaktaydı. Yerime oturduğumda bakışlarını üzerimde duyumsadım. Kafasından aşağıya sarkan ve tüm bedenini sarmış gibi duran gri tülün altmdan yüzündeki hoşnut anlatımı fark ettim. Ben kararımızı bildirip "Suçlu" dediğimde *hayalet* yok oldu, yeri boş kalmıştı.

İdam kararım bildirmeden önce, yargıç sanığa son olarak söylemek istediği birşeyler olup olmadığını sorduğunda, ertesi günkü gazetelerin yazdığma göre, sanık birkaç yarım yamalak duyulan sözle anlaşılmaz ve anlamsız bulduğu davanın yansız bir biçimde görülmediğinden yakınmış ve yargıcılar kurulu başkanının kendisine karşı önyargılı olduğunu söylemiş. Aslında söylediği sözler tam olarak şöyleydi: *"Sayın yargıcım, yargıcılar kurulu başkanı yerini aldığı andan beri sonumun geldiğini biliyordum. Çünkü ben tutuklanmadan önce kendisi ben uyurken bir biçimde odama girmiş, yatağımın yanında durup beni uyandırmış ve boynuma ipi geçirmişti."*

BİR HAPİSHANEDE BULUNAN İTİRAFLAR

1677-78 yıllarında yurt dışına düzenlenen bir seferde Majestelerinin ordusunda teğmen rütbesiyle görev yaptım. Nimegen antlaşmasının imzalanmasıyla ülkeme döndüm ve emekli olarak, eşime bir akrabasından miras kalan, Londra'ya birkaç mil uzaklıktaki eve yerleştim.

Bu akşam yaşamının son gecesi ve gerçeği hiç saklamadan yazıya dökeceğim. Yaşamım boyunca hiçbir zaman cesur bir adam olamadım ve çocukluğumdan beri doğamda hep bir içine kapanıklık, güvensizlik ve somurtkanlık vardır. Kendimden söz ederken bu dünyadan ayrılmış birisi için konuşuyormuş gibiyim, çünkü şu anda mezarım kazılmakta ve adım ölümün kara kitabına yazılmış bulunmaktadır.

İngiltere'ye dönüşümden kısa bir süre soma erkek kardeşim ölümcül bir hastalığa yakalandı. Büyüdükten sonra çok fazla görüşemediğimiz için bu durum bana pek fazla, hatta hiç acı vermedi. Kardeşim benden daha yakışıklı, daha verici ve daha açık yürekli olup genellikle daha başarılı ve sevilen bir kişiydi. Onun arkadaşı oldukları için yurt içi veya dışında benimle de arkadaş olmaya çalışan kişiler, ikimizi de uzun süre tanıdıktan sonra, konuş-

malarında genellikle iki kardeşin gerek görüntü, gerekse davranış bakımından birbirlerine bu kadar zıt olmalarından duydukları şaşkınlığı belirtirlerdi. Onların bu izlenime varmalarını sağlamayı bir alışkanlık haline getirmiştim. Çünkü bizi karşılaştırmalarının sonucunda varacakları noktayı biliyordum ve yüreğimi saran acı bir kıskançlık bu konuda kendimi haklı görmeme neden oluyordu.

İki kız kardeşle evlenmiştik. Aramızdaki bu ek bağ bizi yakınlaştıracağına, daha da uzaklaştınyordu.. Karısı beni iyi tanıyordu. O çevremde olduğu zamanlar kardeşime olan kıskançlığımı veya acımı bastırmaya hiç çalışmadım; duygularımı o da benim kadar iyi biliyordu. Böyle durumlarda başımı kaldırmadığım halde onun bakışlarını hep üzerimde duyumsardım; gözlerimi ondan kaçırmadığım veya başka yöne bakmadığım zamanlarsa bana hep yukardan baktığını fark ederdim. Onunla kavga ettiğimiz zamanlar duyduğum, açıklanması olanaksız rahatlama duygusu, yurt dışındayken aldığım ölüm haberiyle arttı. Şu anda geriye dönüp baktığımda anlıyorum ki ona karşı duyduklarım ölümünden soma başımıza gelecekleri korkunç bir önsezisiymiş. Öldükten soma ondan korkmaya başladım; üzerimde odaklanan bakışları tıpkı bir karabasan gibi kanımı halâ dondurmakta ve ruhu beni rahatsız etmekte.

Bir erkek çocuğu doğurduktan kısa bir süre sonra ölmüştü. Kardeşim kendi ölümcül hastalığından iyileşme umudunu kaybedince karımı yanma çağn arak o zamanlar dört yaşında olan bu çocuğu ona emanet etti. Tüm mal varlığını çocuğuna bırakmış olan kardeşim çocuğun ölümü durumunda mirasın, oğluna gereken sevgi ve bakımı ve-

recek olan kanma geçmesini vasiyet etmişti. Bana da ayn kaldığımızdan dolayı duyduğu üzüntüyü birkaç dostça sözle anlattıktan soma bitkin bir halde uykuya dalmış ve bir daha da uyanmamıştı.

Bizim çocuğumuz yokta; ve kızkardeşler arasındaki güçlü sevgi, kanım bu çocuğa annesinin yerini tutacak bir sevgiyle bağladı. Onu kendi oğlu gibi seviyordu. Çocuk da' ona aynı güçlü duygularla bağlanmış fakat beni tıpkı annesinin yüzündeki ifadeyle sürekli izlemiş ve hiçbir zaman güvenmemişti.

İlk kez ne zaman olduğunu anımsamakta zorlanıyorum fakat kısa bir zaman soma çocuğun varlığından rahatsız olmaya başladığımı duyumsadım. Kafam binbir düşünceyle doluyken hiç başımı kaldırmadan onun beni süzmekte olduğunu ve bunu çocukça bir merakla değil, annesininkine benzeyen neden ve davranışlan yansıtan bir ifadeyle yaptığım fark ediyordum.

Annesine hem yüz hatlan, hem de yüz ifadesi bakımından olan benzerliği düşgücümün bir oyunu değildi. Onu hiçbir zaman aşağılamadım. Benden korkuyordu fakat içgüdüsel olarak anlıyordum ki korkarken bile beni küçümsüyor - ona baktığımı anladığında yalnızsak kapıya doğru çekiliyor - fakat yine de kımıltısız bakışlannı üzerimden çekmiyordu.

Belki de gerçeği kendime bile itiraf edemiyorum, fakat bu olay başladığında ona hiçbir kötülük yapmayı tasarlamıyordum. Onun ölümüyle bize kalacak olan mirasın işimize ne kadar yarayacağını düşünmüş olabilirim fakat bu ölüme neden olmayı sanırım hiçbir zaman istemedim. Bu düşünce aklıma birdenbire de gelmedi, fakat yavaş ya-

vaş belli belirsiz görüntüler uzaktan uzağa beynimi meşgul etmeye başlamıştı - tıpkı insanın depremi veya eceli sürekli düşünmesi ve zamanla olaym korkusuna, olabilirliğine alışması gibi - zamanla günlük düşüncelerimin bir kısmını hatta tamamını kaplamış, olayı gerçekleştirmekten kaçınmak yerine yollarını ve kendi güvenliğimi düşünür olmuştum.

İçimde bu duygular oluşurken çocuğun bana bakmasına veya onu izlediğimi fark etmesine dayanamıyordum, fakat onun ince ve narin bedenine bakarken de bu işin ne kadar kolay olabileceğinin büyüsüne kapılmıştım. Bazen gizlice yukarıya çıkar ona uyurken bakar fakat genellikle bahçede karımla birlikte alçak bir sırada oturup küçük sorumluluklarını öğrenmesini pencereden izler veya bahçede bir ağacın arkasma gizlenir, düşen bir yaprağın çıkardığı sesle bile irkilerek, içimdeki suçluluk duygusuna karşın onu izlemeyi sürdürürdüm.

Bizim eve pek uzak olmayan fakat gözlerden, hatta rüzgâr esmezse kulaklardan da uzak olan derin bir sû birikintisi vardı. Birkaç günümü vererek çakımla kabaca biçimlendirdiğim oyuncak kayığı evde çocuğun görebileceği bir yere bnaktım. Sonra onu yüzdürmeye giderken yalnız geçeceği bir yere yerleşip gelişini beklemeye başladım. Öğlenden akşamın geç saatlerine kadar beklediğim halde ne o gün, ne de ertesi gün geldi. Oyuncağıyla çocukça bir sevinçle oynadığım duyduğum, uyurken de baş ucuna koyarak mutlu olduğunu bildiğim için ağıma yakalandığından emindim. Hiçbir yorgunluk veya bıkkınlık duymadan sabırla bekledim ve sonunda üçüncü gün önümden geçti. İpeksi saçları rüzgârda uçuşuyor, sevinçle koşarken - Tan-

rrnı beni bağışla - çocuksu bir pelteklikle bir mutluluk şarkısı söylüyordu. '-

Sessizce arkasından gittim, O bölgede yetişen fundalıklann gerisine gizlendim. İçimde şeytani duygularla koskoca adam. minicik bir çocuğun peşinde, suyun kıyısına yaklaşmasını izledim, arkasından sessizce yaklaşıp onu suya itmek üzere eğilmiştim ki suya düşen görüntümü fark edip bana döndü.

Gözlerinde annesinin hayalini gördüm. Güneş saklandığı bulutun arkasından çıkmış pırıl pırıl gökyüzünü, canlı toprağı, duru suyu ve yaprakların üzerindeki damlacıkları aydınlatıyordu. Her şeyin *gözleri* vardı. Işığın evrensel gücü cinayetin işlenişini aydınlatmak için oradaydı. Ne dediğini bilmiyorum; fakat ne önümde korkuyla eğildi, ne de sevgiyle kucağıma atladı. Çocukça bir cesaretle ve soğukkanlılıkla orada öylece kalakaldı. Ağlamaya başladığında beni sevmeye çalışacağını - sevdiğini değil - söylediğini duydum ve soma da eve doğru kaçtığını gördüm. Gördüğüm bir somaki şeyse elimdeki kılıcım ve onun ayağınım dibinde yatan cansız vücuduydu - tıpkı uykuda gibi ve aynı biçimde eli yanağının altında yatıyordu fakat bedeni kanlar içinde ve delik deşikti.

Onu yavaşça kollanma aldım - artık ölmüştü - ve fundalıkların arasına yatırdım. Kanm o gün evde yoktu ve ertesi güne kadar da gelmeyecekti. Bahçeye bakan yatak odamızın penceresi yerden fazla yüksek değildi. Gece pencereden çıkıp çocuğu alacak ve bahçeye gömecektim. Planımın aksayabileceğini, göletin aranabileceğini, hiçbir izin bulunamayacağını, çocuğun kaybolduğu veya kaçınldığı görüntüsü vermem gerektiğini, mirasın artık bize kaldığt-

nı filan düşurunüyordum. Kafamdaki tek düşünce yaptığım şeyi saklamam gerektiğiydi.

Basa. <^%^%^tal4s\%35& V&KS. NtTKS^. 'göveklerinde, çocuğu aramak üzere izci birliklerinden yardım istediğimde, insanların olaya getirdiği farklı yorumlan duyduğumda, nasıl titreyip dizlerimin bağının çözüldüğünü algılayabilecek ve duygulanım dile getirebilecek bir insanoğlunun varolduğunu sanmıyorum. Onu o gece gömdüm. Ölü bedenini almaya gittiğimde çocuğun üzerinde ateş böceklerinin uçtuğunu görmüştüm. Onu mezarına yerleştirdiğimde de tıpkı Tann'nın koruyucu ruhlan gibi ateş böceklerinin cansız bedeninin üzerinde uçuştuklanm, mezan kapatırkense bir araya gelerek Tann'nın ateş saçan gözleri gibi benim çevremde uçtuklanm ve bu durumu yukandan izleyen yıldızların ruhumu bağışlaması için Tann'ya yalvardıklarmı duyar gibi oluyordum.

Kanım karşılamam, kötü haberi vermem, sonra da çocuğun bulunacağına inandığımı söyleyerek umut vermem gerekiyordu. Kimse benden kuşkulanmadığı için bunu içten ve doğal bir görünüşle yapabildim. Bunu yaptıktan soma da bütün gün yatak odamızın penceresinde otururak korkunç gizimin gömülü olduğu yere baktım.

Seçtiğim yer son zamanlarda kazılmış ve yeniden doldurulmuş olduğu için küreğimin yeni izleri dikkat çekmiyordu. Orayı çimlendirmek üzere gelen adamlar benim delirdiğimi düşünmüşlerdir. Sürekli onlan izliyor, çabuk çalışmalan için uyanyor, zaman zaman inip toprağı ayağımla ezerek sertleştiriyor ve anlayamadıklan bir telaşla işi bir an önce bitirtmeye çalışıyordum. İşi bitirdiklerinde gece

olmuştu ve kendimi nispeten güvende duyumsamaya başladım. O gece uyudum - bu uyku sabah dinlenmiş olarak neşeyle uyanan insanların uykusu gibi değildi - fakat düşlerimde kâh yakalandığımı, kâh topraktan dışarıya bir el, ayak veya baş çıktığını görerek kan ter içinde defalarca uyandım. Her uyanışımda sessizce pencereye gidip karabasanlarımın doğru olmadığından emin olarak yatağa dönüyor fakat yeniden daldığımda sıçrayarak uyanıp yine pencereye gidiyordum. Bütün gece en az yirmi kez tekrar tekrar aynı düşleri görerek - uyanık kalmaktan daha beterdi, çünkü her biri ayrı azaptı - uyudum ve uyandım. Bir düşte çocuğun yaşadığını ve onu öldürmeye çalışmadığımı gördüm ki acıların en korkuncu buydu.

Ertesi gün boyunca yine pencerede oturdum; gözlerim sürekli o toprak parçasındaydı. Çimle kaplı olduğu halde - ki enini, boyunu, derinliğini, kenarlarının ölçüsünü çok iyi biliyordum - mezar sanki her an keşfedilecek, gün ışığına çıkacak gibi geliyordu. Bir uşak üzerinden geçtiğinde toprak çökecekmiş gibi bir duyguya kapıldım; sanki ayaklarının altındaki mezarı duyumsayacak veya toprak beni ele verecekti. Üzerine bir kuş konsa, uzak bir olasılık olsa bile dehşet içinde olayın keşfedilmesi için bir işaret olabileceğini, bahçede bir rüzgâr esse cinayeti fısıldadığını düşünerek; gözüme başka bir görüntü, kulağıma başka bir ses gelmeden bitmez tükenmez korkular içinde üç gün geçirdim.

Dördüncü gün yurt dışmda görevliyken birlikte çalıştığımız bir subay, yamnda tanımadığım subay kardeşiyle birlikte kapımıza geldi. O toprak parçasını bir dakika bile gözümden uzak tutamayacağım için adamlarıma bahçeye

bir masa çıkarmalarını ve bir şişe şarap getirmelerim büyürdüm. Güzel bir yaz akşamıydı. İskemlemi mezarın üzerine yerleştirmiş, kimsenin benim bilgim dışında oralarda gezmemesini güvence altma almış olarak, içki içip sohbet etmeye çalışıyordum.

Karımın sağlığım, onu yatağa bağlayan bir rahatsızlığı olup olmadığım sordular. Gelişleriyle onu rahatsız etmediklerini umarak iyilik dileklerini sundular. Onlara kekeleyerek de olsa çocuktan söz etmekten başka ne yapabilirdim ki? Daha önce tanıştığım subay biraz çekingendi ve konuşurken hep yere bakıyordu. Bu durum bile beni dehşet içinde bıraktı. Kendimi bir türlü onun toprakta birşeyler gördüğü ve kuşkulandığı düşüncesinden kurtaramıyordum. "Çocuğun öldürülmüş olduğunu mu düşünüyorsunuz?" dedi bana yumuşak bir ifadeyle bakarak. "Hayır, olamaz! Zavallı küçük bir çocuğu öldürmekle kimin eline ne geçebilir ki ?" Ona bu durumdan ne kadar kazançlı çıkacağımı, daha iyisinin düşünülemeyeceğini söyleyebilirdim; fakat sırtımdan soğuk bir ter boşanırken sessiz kaldım.

O anki duygularımı yanlış yorumlayıp çocuğun er geç bulunacağı konusunda beni rahatlatmaya çalışırlarken - çok rahatladım ya! - bahçe duvarının dışından boğuk köpek havlamaları geldi ve hemen arkasından iki iri köpek duvarı aşarak aynı havlamayla bize doğru koşmaya başladılar.

"Av köpekleri!" diye bağırdı ziyaretçilerim. Söylemeleri gerekmiyordu! Hayatımda hiç bu türünü görmemiştim ama ne olduklarım ve niçin geldiklerini çok iyi biliyordum. Oturduğum iskemleye sıkıca turundum; ne konuşabiliyor, ne de kımıldayabiliyordum.

"Gerçek av köpekleri" dedi yurt dışında tanıdığım adam, "ve çoktandır ava çıkmamış olmalılar ki sahiplerinin elinden kurtulup kaçmışlar".

Her İM adam da köpeklere bakarken, köpekler burunlarıyla toprağı koMuyorlar, huzursuz bir biçimde gidip geliyorlar, çevremizde dönüp vahşice sıçrıyorlardı. Bize pek aldırmadan daha önceM hırıltı ve havlamalanyla toprağı kokluyor, orayı burayı eşeliyorlardı. Gittikçe daha dikkatle toprağı koMamaya başladılar; huzursuz hırlamalarla tek bir noktaya odaManarak iz sürüp benimle aralarındaki uzaMığı azaltıyorlardı. En sonunda benim üzerinde oturduğum büyük iskemleye iyice yaMaştılar ve aramdaki toprakla kendi aralanndaM tek engel olarak gördükleri iskemleyi vahşi havlamalarla ısırmaya ve çekiştirmeye başladılar. Başımı kaldırıp karşımda bana bakan iki Mşinin yüzüne baktım.

"Av kokusu aldılar" dedi ikisi birden.

"Av kokusu almadılar" diye haykırdım.

"Tanrı aşkına oradan çeMlin, yoksa sizi parçalayacaklar" dedi tanıdığım subay.

"Beni parça parça da yapsalar buradan ayrılmam" diye bağırdım. "Köpekler insanları parçalayarak öldürürler mi?"

"Bu toprakta gizli birşey var!" dedi yeni tanıştığım subay. "Yardım et, bu adamı tutuklayalım."

İMsi birden beni oturduğum yerden kaldırıp uzaklaştırmaya çalıştılar. Onlarla çılgınca dövüştüm, ısırdım ve kendimi kurtarmaya çalıştım; fakat beni aralarına alıp etMsiz bıraktılar ve soma da, aman Tanrım !!! Azgın köpek-

ferin bir anda mezarı eşelemeye başlayıp topraklan havaya savurduklanm gördüm

Daha ne anlatabilirim ki? Dizlerimin üzerine çöküp tüm gerçeği çenem titreyerek, dişlerim birbirine vurarak anlattığımı ve af dilediğimi mi? O günden sonra suçlamalan hep reddettim fakat şu anda suçumu itiraf ediyorum. Cinayetten yargılandım, suçlu bulundum ve mahkum edildim. Sonumu beklerken tüm cesaretimi ve erkekçe direnme gücümü yitirdiğimi itiraf edebilirim. Hiçbir avuntum, umudum, dostum veya insanca duygum kalmadı. Kanm içinde bulunduğum berbat durumu anlayabilecek halde değil, çünkü bilinçsiz bir durumda hasta yatıyor. Bu taş zindanda şeytani ruhumla başbaşayım ve yann öleceğim!